

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การประยุกต์ใช้กลวิธี "ไครเอ่ย์" เพื่อสร้างเสริมจริยธรรม
 ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางยุวดี เขียวประสิทธิ์ หัวหน้าโครงการ
 นางพรพรรณ พลอยเลื่อมแสง กรรมการ
 นางเชาวนา ชวลิตธำรง กรรมการ

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ปีงบประมาณ ๒๕๓๔ - ๒๕๓๕

คำประกาศเกียรติคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของโรงเรียนวัดหัวลำโพง ที่ให้ผู้วิจัยได้ทดลองเครื่องมือ และโรงเรียนสมาคมสตรีไทย ที่อนุญาตให้ทำการทดลองและเก็บข้อมูล โดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้บริหาร ครูประจำชั้น และนักเรียน ทำให้งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความราบรื่น

คณะผู้วิจัย

ชื่อโครงการ การประยุกต์ใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมของนักเรียน
ระดับประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

To Improve Morality by Using "Guess Who" Technique
in Elementary School in Bangkok.

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปี 2534 - 2535 จำนวนเงิน 25,000 บาท ระยะเวลาทำ
การวิจัย 2 ปี ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2533 ถึง 30 กันยายน 2535

ผู้ดำเนินการวิจัย	1. นางยุคดี เพียรประสิทธิ์	หัวหน้าโครงการ
	2. นางพรหมรัตน์ พลอยเลื่อมแสง	กรรมการ
	3. นางเชาวนา ชวลิตขำรง	กรรมการ

หน่วยงานที่สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรม 4 ด้าน คือ ความมี
ระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ ระหว่างกลุ่มที่ใช้
และไม่ใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" หรือ อีกนัยหนึ่งเพื่อจะศึกษาวาการใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" สามารถ
กระตุ้นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้พัฒนาขึ้นได้เพียงใด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2534 จำนวน
3 ห้องเรียน รวม 107 เป็นนักเรียนหญิง 49 คน นักเรียนชาย 58 คน จากโรงเรียนสมาคม
สตรีไทย เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง 3 ห้องเรียนนี้กำหนดให้เป็นกลุ่มควบคุม
1 กลุ่ม และกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ตามสภาพชั้นเรียนปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีแบบวัดจริยธรรม 4 ด้าน พร้อมข้อมูลส่วนตัว ซึ่งใช้ทดสอบ
ก่อนและหลังการทดลอง ในการทดลองใช้แบบสอบถาม "ใครเอ่ย" กับกลุ่มทดลอง 1 และ

กลุ่มทดลอง 2 ประมาณเดือนละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 5 เดือน สำหรับกลุ่มทดลอง 2 ได้ใช้การแนะแนวกลุ่มสำหรับนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อว่ามีพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน ในทางลบจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนด้วย

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนจริยธรรมระหว่างกลุ่มโดยใช้ $t - test$ และ $F - test$ ผลปรากฏว่า หลังการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" กลุ่มทดลอง 1 มีจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ส่วนกลุ่มทดลอง 2 มีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความมีระเบียบวินัย เพียงด้านเดียว

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" พบว่า ในกลุ่มควบคุมนักเรียนมีจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวม ส่วนกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 จริยธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม และความมีน้ำใจ ส่วนด้านความรับผิดชอบนั้นมีแนวโน้มที่จะต่างกันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนในแต่ละกลุ่มโดยเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนจริยธรรมก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนชายและหญิง ระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ และระหว่างกลุ่มทั้งสามกลุ่ม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

จากการวิจัยครั้งนี้พอสรุปได้ว่ากลวิธี "ใครเอ่ย" สามารถกระตุ้นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในสภาพห้องเรียนตามปกติได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงตัวแปรด้านเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

Abstract

The purpose of this study is to adapt the peer-rating technique called "Guess Who" to be used in the classroom situation as a tool to reinforce moral behaviors emphasized in four aspects : self-discipline, social cooperation, responsibility and kindness.

The samples used in this experiment are 107 elementary students in academic year 1992 of Samakom Satreethai School, Petchburi Road, Phayathai Bangkok. The samples are in three regular classrooms divided into three groups: one control group, experimental group I, and experimental group II respectively.

Research tools are checklists of moral behaviors and personal data blanks which are used as pre-test and post-test self reports of the samples, and the "Guess Who" questionnaire which is used as peer rating feedback of moral behaviors in 4 aspects mentioned above. The "Guess Who" questionnaire is used monthly for five times in the experimental group I and the experimental group II. In accordance with the "Guess Who" questionnaire the students in the experimental group II who gained high negative rating scores by peers are assigned to have a group counseling for improvement.

Comparing the moral behavior scores between groups by the t-test and F-test, the experimental group I was statistically significant different after the experiment in self-discipline, responsibility and kindness more than the control group and the experimental group II. The only aspect of moral behavior that the experimental group II has shown statistically difference when compared to the control group is self-discipline.

The moral behavior in the control group was not statistically significant different when compared between pre-test and post-test, except social cooperation. After the experimental group I and the experimental group II was statistically significant difference in three aspects : self discipline, social cooperation and kindness, but there is no statistically significant difference in responsibility aspect.

When compared the increased scores on moral behavior between boys and girls, high and low academic achievement, and in the three groups, there was no difference.

A summary of the results from this study on the application of "Guess Who" technique to reinforce moral behavior in the elementary school students showed that "Guess Who" technique could reinforce the students in the classrooms to react more accepted behavior. And it can be used without the limitation of sex and academic achievement variables of the students.

สารบัญ

	หน้า
คำประกาศเกียรติคุณ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
เอกสารการค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	14
สมมุติฐานของการวิจัย	15
นิยามศัพท์เฉพาะ	15
บทที่ 2 วิธีดำเนินการ	17
กลุ่มตัวอย่าง	17
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
วิธีดำเนินการวิจัย	23
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน	28
บทที่ 4 สรุป อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก	47

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า	หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม -----	17
2	แผนการทดลองและเก็บข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง -----	18
3	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	
	4 กาน ก่อนทำการทดลอง -----	18
4	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในแต่ละพฤติกรรมของทั้ง	
	สามกลุ่ม ก่อนทำการทดลอง -----	19
5	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรม ทั้ง 4	
	กาน ก่อนการทดลอง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่ละคู่ --	20
6	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity)	
	ของแบบวัจจริยธรรม -----	22
7	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนก่อนการทดลอง (Pre - test) และหลัง	
	การทดลอง (Post - test) ของแต่ละกลุ่ม -----	28
8	ผลการทดสอบความแตกต่างของจริยธรรมทั้ง 4 กาน หลังการทดลอง	
	ระหว่างกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 -----	29
9	ผลการทดสอบความแตกต่างของจริยธรรมทั้ง 4 กาน หลังการทดลอง	
	เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่ละคู่ -----	30
10	ผลการทดสอบความแตกต่างของจริยธรรมระหว่างก่อนและหลังการ	
	ทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" ของกลุ่มต่าง ๆ -----	31
11	ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	
	ระหว่างกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 -----	35
12	แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม -----	36
13	ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการพัฒนาจริยธรรม ระหว่าง	
	นักเรียนชายกับหญิง -----	38
14	ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการพัฒนาจริยธรรม ระหว่าง	
	นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับต่ำ -----	39

บัญชีภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ทั้ง 4 ด้าน ระหว่างกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ก่อนทำการ ทดลอง -----	21
2 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มต่าง ๆ -----	33
3 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละเพื่อ ส่วนรวม ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มต่าง ๆ -----	33
4 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มต่าง ๆ -----	34
5 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มต่าง ๆ -----	34
6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการพัฒนาพฤติกรรมเชิง จริยธรรม -----	37

การพัฒนาเด็กและเยาวชนในค่านิยมจริยธรรมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาสังคม ให้มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการดำเนินชีวิตอย่างมีสันติสุข รัฐบาลได้ กำหนดนโยบายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจนว่าเยาวชนต้องมีโอกาสพัฒนาตนเอง ด้านจริยธรรมและวัฒนธรรม เยาวชนต้องมีคุณธรรม ก้ากับการดำรงชีวิตของตน รู้จักสืบทอดและ พัฒนามรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งการพัฒนาจริยธรรมนั้นจะเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมรอบ ด้าน เกิดจากการปลูกฝังอบรม การรับแบบอย่างสังคม พฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่เป็นต้นแบบที่ดี รวมไปถึงการได้รับการเสริมแรงในพฤติกรรมที่ดีนั้น จะทำให้บุคคลเรียนรู้และมีพฤติกรรมนั้นจนเป็น นิสัย และเป็นคุณลักษณะประจำตัว หรือเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพซึ่งจะมีอิทธิพลในการควบคุมพฤติกรรม การแสดงออกหรือการดำเนินชีวิตไปในทางที่ดีงาม

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม คือธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม การมีจริยธรรมจึงทำให้บุคคลรู้จักประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีงาม เพื่อจรรโลงสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า การปลูกฝัง จริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนของชาติ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นหน้าที่ของสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

สถาบันครอบครัวนับเป็นสถาบันแรกและเป็นสถาบันหลักในการปลูกฝังจริยธรรม จริยธรรม พัฒนาจากการอบรมของครอบครัวมาตั้งแต่วัยเด็กตอนต้น เด็กเริ่มรู้จักกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติที่ดี งามจากครอบครัว โดยที่พ่อแม่เป็นต้นแบบที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบและเลือกกระทำในสิ่งที่พ่อแม่พึงพอใจ ชมเชยให้รางวัลกับพฤติกรรมนั้น เนื่องจากเด็กจะต้องการความรักจากครอบครัว และหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ ทำหิติดีเยี่ยม เขื่อนดี เด็กจึงหลีกเลี่ยงการกระทำที่นำไปสู่การถูกลงโทษจาก พ่อแม่

เมื่อถึงวัยเข้าเรียน เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ข้อประพฤติปฏิบัติ หลักศีลธรรมจากกฎเกณฑ์ที่ โรงเรียนกำหนดไว้ การปฏิบัติกับกฎเกณฑ์ของโรงเรียนเพื่อเป็นที่รักของครูและรู้จักเป็นผู้ให้

ทำดีต่อเพื่อนและบุคคลภายนอกอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง จะทำให้เด็กมีการพัฒนาจริยธรรมอย่างจริงจัง และวัยเด็กตอนกลางหรือวัยเรียนเป็นวัยที่จะต้องปลูกฝังจริยธรรมอย่างจริงจังให้ซึมซับสิ่งที่เข้ามาไว้ในอุปนิสัยใจคอ และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจริยธรรมอันเป็นค่านิยมของการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

เมื่อมองบทบาทของโรงเรียนซึ่งเป็นสถานการศึกษาที่เป็นกลไกอันสำคัญโดยตรง สำหรับการพัฒนาเด็ก โรงเรียนจึงมีหน้าที่ในการพัฒนาความรู้และจริยธรรมของนักเรียนในการพัฒนาจริยธรรมนั้น ครูจะต้องดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความประพฤติและหน้าที่การงาน และแสวงหาวิธีการที่จะจูงใจนักเรียนให้พัฒนาตนเองด้านความประพฤติและจริยธรรม วิธีการที่ครูจะปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียนมีมากมาย อาทิ การอบรมศีลธรรม จรรยา ความประพฤติ การให้รางวัลเมื่อทำดี การลงโทษเมื่อทำผิด การจัดกิจกรรม การประกวดแข่งขัน การจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมค่ายใดก็ตาม ครูและเพื่อนนักเรียนล้วนเป็นบุคคลที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด นักเรียนจะรับเอาแบบแผนความประพฤติ ค่านิยมและจริยธรรมจากบุคคลที่มีความสำคัญต่อจิตใจของเขา ปฏิกริยาของเพื่อนและครูที่มีต่อตัวเขา จะสะท้อนให้เห็นถึงการได้รับการยอมรับหรือไม่ อันจะมีผลต่อการรับรู้คุณค่าของตนเองในสายตาของผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่การเลือกรับค่านิยม และจริยธรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ของสังคม

ฮาวิกเฮอรสท์ (Robert J. Havighurst, 1953) ได้เสนอแนะแนวปฏิบัติในการพัฒนานักเรียนด้านค่านิยมการดำเนินชีวิตและจริยธรรม ซึ่งจะนำไปใช้ได้กับโรงเรียนตลอดจนนิตินิสัยระดับวิทยาลัยได้ ดังนี้

1. บุคคลมีความสำคัญในแง่ของการเป็นแบบอย่าง (Identification) และการเลียนแบบ (Imitation) ผู้เป็นครูจึงควรเป็นผู้ใดมาจากการเลือกสรรมาแล้วเป็นอย่างดี ให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งนักเรียนจะนิยมชมชอบเชื่อถือและเป็นแบบอย่างได้

นอกจากนี้ ผู้นำหรือหัวหน้านักเรียนกลุ่มต่าง ๆ นับว่าเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างยิ่ง ในด้านจริยธรรมต่อเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันและรุ่นน้องๆ ในโรงเรียน

2. ประสบการณ์ในหมู่เพื่อนฝูงรุ่นเดียวกันถือเป็นแหล่งสำคัญในการเรียนรู้สร้างเสริมค่านิยม เด็กจะไข่ประสบการณ์ด้านจริยธรรมสอดแทรกไปโดยอัตโนมัติจากการเล่นเกมส์ต่าง ๆ เขาจะ

ตั้งกฎเกณฑ์และทำตามกฎนั้น ๆ เขาจะเล่นตามกติกา มีความอดกลั้น เคารพกฎกติกา ขณะเดียวกัน เขาก็จะเรียนรู้การต่อสู้ต่อต้านกฎเกณฑ์ของผู้อื่นในสังคม ดังนั้นผู้ใหญ่จึงควรจับตามองและให้คำปรึกษาแนะแนวในกิจกรรมการเล่นเฉพาะเวลาที่จำเป็น

3. การศึกษาและวิเคราะห์ค่านิยมต่าง ๆ เป็นสิ่งที่สำคัญ นักเรียนควรได้รับการกระตุ้นให้วิเคราะห์วิจารณ์ค่านิยมต่าง ๆ ในการเรียนประวัติศาสตร์ วรรณคดี ศิลปะและปรัชญา ซึ่งวิชาการเหล่านี้จะช่วยให้เด็กสามารถวิเคราะห์ค่านิยมปรัชญาและจริยธรรมต่าง ๆ ได้

4. การจัดงานพิธีต่าง ๆ ที่จัดแล้วประทับใจเด็กก็จะมีอิทธิพลในการปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ ได้ดี

5. นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมให้เข้าใจความหมายและความสำคัญของวิทยาการสมัยใหม่ ให้มีความเข้าใจโลกปัจจุบันที่เขาอาศัยอยู่ ทั้งในแง่กายภาพในแง่ชีวิตความเป็นอยู่ โดยสอดคล้องผสมผสานค่านิยม ปรัชญาการดำเนินชีวิตและศาสนาเข้าไปอย่างกลมกลืนกัน

แนวความคิดที่ว่าครู เหมือนเป็น " แม่พิมพ์ " หรือ " ต้นแบบ " ที่สำคัญสำหรับเด็กนั้นเป็นแนวความคิดที่ได้รับการยอมรับกันตลอดมา กระทรวงศึกษาธิการพยายามคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นครู และพยายามส่งเสริมจริยธรรมของครูและเน้นให้โรงเรียนเห็นความสำคัญของการปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยเด็กเป็นวัยวางรากฐานของชีวิต และวัยเด็กตอนกลาง (6 - 12 ปี) เป็นวัยที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการปลูกฝังจริยธรรมอย่างจริงจัง เพราะเด็กวัยนี้เริ่มมีความคิดความเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล มีความต้องการเป็นที่ยอมรับของพ่อแม่ครูและเพื่อน ๆ เพื่อนวัยเดียวกันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เด็กต้องการมีเพื่อนและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน เป็นระยะติดเพื่อน เด็กจะรับแบบอย่างและเลียนแบบเพื่อน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ถ้าเขาได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับชมชอบของเพื่อน เขาก็จะรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง และมีความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี ตรงกันข้ามหากเขาขาดเพื่อนไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม เขาจะโดดเดี่ยว ปรับตัวไม่ได้ และมีปัญหาด้านพฤติกรรมเกเรต่าง ๆ ตามมา

ณรงค์ศักดิ์ ทะละภักดิ์, (2529) สรุปผลวิจัยของเควิต เมอเรีย นักจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยมินโซตา ซึ่งได้วิจัยเปรียบเทียบโครงการป้องกันการสูบบุหรี่ สำหรับนักเรียนชั้น ม.1 โดยเปรียบเทียบโครงการที่ใช้ครูเป็นผู้สอนกับใช้เพื่อนนักเรียนเป็นผู้สอน ถึงผลเสียของการสูบบุหรี่

ที่ตนเองสามารถสุขภาพและค่านิยม ว่าตนเองจะไ้ประโยชน์และเสียประโยชน์จากการคบหาหรือ
อย่างไร เมื่อนักเรียนที่คบหาหรือถูกเพื่อนแสดงความรังเกียจว่าปากเหม็น ไม่มีใครอยากคบคุย
ทำให้นักเรียนคนนั้นเคืองโกรธ จึงเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น สรุปได้ว่าโครงการที่ใช้เพื่อน
นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการเองได้ผลดีกว่าโครงการที่ครูเป็นผู้สอน

ดิงไมเออร์ (Don C. Dinkmeyer, 1965) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียน
และครูในการเรียนรู้ทางสังคม โดยเห็นว่าโรงเรียนเป็นโลกใหม่สำหรับเด็กที่ไ้ประสบการณ์และ
เงื่อนไขต่าง ๆ ที่ผิดแปลกไปจากครอบครัว ซึ่งเด็กจะต้องปรับตัวกับบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่อื่น ๆ และขอ
ห้ามมากมาย โรงเรียนและครูจึงจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเด็กในด้านต่าง ๆ หนึ่งนอกเหนือจากการ
เรียนการสอน เช่น การปรับตัวทางสังคม เป้าประสงค์เด็กต้องการ ความนึกคิด การกระทำผิดและ
ทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และช่วยให้นักเรียนมี
สัมพันธภาพ และการปรับตัวที่ดีทางสังคม เป็นผู้กระตุ้นและให้โอกาสการเรียนรู้แก่เด็กไม่ใช่อยลง
โทษ เด็กจะเรียนรู้ว่าผู้อื่นมีความคิดและความคาดหวังต่อนักเรียนอย่างไร ยอมรับเขาเพียงใด จาก
บรรยากาศภายในชั้นเรียน มโนภาพแห่งตน (Self Concept) ของเด็กจะพัฒนาขึ้นอย่างต่อ
เนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อนนักเรียน และบุคคลอื่น ๆ รอบด้าน ครูจึงต้องตระหนักถึงบท
บาทของตนในการเสริมสร้างให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง ส่งเสริมเด็กที่เรียน
ช้าหรือล้าหลังทางการเรียนให้ไ้คนพบความสามารถคนอื่น ๆ และกระตุ้นส่งเสริมให้เขามีประสพ-
การณ์แห่งความสำเร็จ และการยอมรับจากเพื่อนฝูงเพื่อสร้างมโนภาพแห่งตนในทางที่ดี

การที่เรารู้ว่าบุคคลอื่น ๆ มีความรู้สึกนึกคิด หรือมองดูเด็กอย่างไรนั้นทำได้โดยการสัมภาษณ์
สอบถามความคิดเห็นที่ไ้จากการสังเกตพฤติกรรม เช่น สัมภาษณ์ ครู เพื่อน หรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยว
ข้องกับเด็กโดยตรง และยังไ้ใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น แบบสำรวจความคิดเห็น แบบวัดทัศนคติ แบบวัด
บุคลิกภาพ และสังคมมิติ

กลวิธี "ใครเอ่ย" ("Guess Who" method) เป็นวิธีการทางสังคมมิติ ซึ่งโมเรโน
(J. L. Moreno) เป็นผู้คิดค้นวิธีการซึ่งใช้เพื่อเป็นผู้เล่นประเพณีคาพฤติกรรมหรือคุณสมบัติด้านต่าง ๆ
ที่ต้องการศึกษา โดยเสนอชื่อเพื่อนที่มีคุณลักษณะด้านต่าง ๆ หรือมีพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในชุดคำถาม
ที่จัดเตรียมไว้ วิธีนี้ทำให้เด็กไ้พิจารณาคุณลักษณะของเพื่อนและให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback)

ที่แสดงถึงความคิดเห็นและความรู้สึกของคนที่มีต่อเพื่อนที่สนิทสนมคุ้นเคยกันนั้น ทำให้ข้อมูลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ดีกว่าผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ประเมิน เพราะผู้ประเมินค่าคือเพื่อนทั้งชั้น มีผู้ประเมินค่าหลายคน ทั้งยังรู้จักเข้าใจคุณลักษณะต่าง ๆ ของเพื่อน ๆ ได้ดีกว่าครู ข้อมูลที่เพื่อนประเมินค่านี้จึงเป็นข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก ๆ ได้โดยตรง และจะเป็นข้อมูลที่ครูประจำชั้นจะได้เข้าใจคุณลักษณะของนักเรียนเป็นรายบุคคลตามทัศนะที่เพื่อนร่วมชั้นมองดูตัวเขา อันอาจจะแตกต่างจากที่ครูหรือผู้ใหญ่คนอื่น ๆ เข้าใจกัน เป็นการเพิ่มเติมข้อมูลให้ครูได้เข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล ว่านักเรียนผู้นั้นมีขอบเขตการแก้ไขปรับปรุงด้านใดบ้าง

การประเมินค่าทางสังคมมีดังนี้ถือว่าผู้ประเมินแต่ละคนล้วนมีความสามารถที่จะคิดตัดสินโดยใช้ความรู้สึกและประสบการณ์ส่วนตัวของเขาเองในการพิจารณาว่า "เขาชอบใคร ไม่ชอบใคร เขาอยากนั่งใกล้ใคร ทำงานร่วมกับใคร ใครมีคุณลักษณะอย่างไร โดยที่ผู้ประเมินแต่ละคนจะพิจารณาคัดสินโดยใช้ความรู้สึกและทัศนะของตน

การประเมินค่าโดยใช้เพื่อนเป็นผู้ประเมินนี้ ทำให้ทราบข้อมูลเป็นรายบุคคล ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้หลายทาง เช่น จะรู้ว่าจะพัฒนาเด็กคนใดขึ้นเป็นหัวหน้ากลุ่ม จะจัดกลุ่มอย่างไรจึงจะทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น ใช้ในการเลือกสรร จัดประเภทของบุคคลในกลุ่ม ใช้เลือกผู้นำกลุ่ม นอกจากนี้จะทำให้ครูประจำชั้นหรือครูแนะแนวได้ทราบคุณลักษณะของเด็ก ๆ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ใช้ในการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจในการที่เด็กมีความรู้สึกว่าคุณค่าการยอมรับจากเพื่อน เป็นต้น ในกรณีที่เด็กใดคะแนนสูงจากการเลือกของเพื่อนร่วมชั้น และได้รับรู้ผลของการเลือกว่าตนได้รับการประเมินในทางที่ดีจากเพื่อน เด็กย่อมรู้สึกมีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะเกิดผลดีในการปรับตัวในกลุ่มเพื่อน เด็กจะปรับตัวให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูงอยู่เสมอ ทำให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับของสังคมอยู่เสมอและเป็นผู้ที่มีความประพฤติและนิสัยดีที่สุดในที่สุด

จากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะนำกลวิธี "ใครเอ่ย" มาใช้จริงใจให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ อันเป็นพฤติกรรมซึ่งเยาวชนไทยพึงได้รับการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง โดยการประยุกต์ใช้วิธีการทางสังคมมิติ โดยให้เด็กประเมินพฤติกรรมของเพื่อน และเสนอชื่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมสอดคล้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวแล้ว และใช้

วิธีการชมเชยซึ่งจะเป็นแรงเสริมให้เด็กที่ไคระแนการยอมรับสูงได้ ดำรงไว้ซึ่งสภาพภายใน
 กลุ่มของตน และจงใจให้เด็กที่ยังไปไคระแนนิยามสูงไคระแนแบบอย่างและอยากปฏิบัติตาม เพื่อ
 ให้ไคระแนการชมเชยและการยอมรับจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน เมื่อดำเนินการตามวิธีการนี้อย่างต่อเนื่อง
 นักเรียนจะมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมดีขึ้น และในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่ไคระแนการประเมินในแง่
 ลบอยู่เสมอ ๆ ครูประจำชั้นก็สามารถให้ความช่วยเหลือเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในการช่วยแนะแนว
 นักเรียนให้เข้าใจตนเองและรู้จักพัฒนาตนเองให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มยิ่งขึ้นกว่าเดิม เป็นการสร้าง
 เสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยการใช้สิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและไคระแนการชมเชยเป็นแรงเสริมให้
 เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อไป

เอกสารการค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนในหลายลักษณะ คือ
 ศึกษาตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลสำคัญต่อจริยธรรมของเด็ก หลักสูตรการเรียนการสอน ด้าน
 จริยธรรมในโรงเรียน ตลอดจนวิธีการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาค่านิยมและพฤติกรรมเชิง
 จริยธรรมของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

สุรณี วุฒิกำภพันธ์ (2522) ได้ทำการศึกษาเพื่อศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตาม
 ทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ พบว่า
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 นัก
 เรียนที่มีเพศต่างกัน สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับต่างกัน มีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่
 แตกต่างกัน ในทำนองเดียวกัน สุทธิศรี ชุมทรัพย์ (2522) ศรีวรรณ เขียวลี (2523)
 และ วณี หอมสิน (2522) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนภาคเหนือ ภาคกลาง
 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ ก็ได้สรุปผลไว้เช่นเดียวกันกับการวิจัยดังกล่าว

อภิสิทธิ์ วงษา (2517) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกับนิชอบ การปรับ
 ตัวและลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้น ป.7 และ มศ.3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก ผลการ
 ศึกษาเปรียบเทียบพบว่านักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิง นักเรียนหญิงมี
 ความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชาย

ละอองทิพย์ วัฒนภาพ (2532) ได้ศึกษาสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป และในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแกว จำนวน 522 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กในครอบครัวทั่วไปมีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแกว เด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแกว มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กในครอบครัวทั่วไป เด็กในครอบครัวทั่วไปและในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแกวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ในแต่ละแห่งมีสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน ในครอบครัวทั่วไปเด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชาย ส่วนในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแกว เด็กหญิงและเด็กชายมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ในครอบครัวทั่วไปและในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแกวในแต่ละแห่งสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก

พรชัย รอดสมจิตร (2527) ได้ศึกษาความสำคัญในความรับผิดชอบตนเองและสังคม ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร มีความสำคัญในความรับผิดชอบตนเองหรือสังคมสูงกว่าเด็กในสถานสงเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กทั้งสองกลุ่มมีความสำคัญในความรับผิดชอบตนเองหรือสังคมสูงขึ้นตามระดับอายุ ความสำคัญในความรับผิดชอบตนเองกับความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระวีวรรณ อารมดิษ (2522) ได้ศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพฯ ในเรื่องความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม ความอุทิศสาคะ การประหยัดและการออม และการเคารพอาวุโส และศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนกับองค์ประกอบต่าง ๆ คือฐานะ เศรษฐกิจ พื้นฐาน การศึกษา ลักษณะอาชีพที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูอบรมของบิดามารดา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชายและหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรม 10 ประการ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ คือมีความเห็นควมมากที่สุด ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายและหญิง พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และพบว่านักเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย และลักษณะการอบรม

เลี้ยงดูบุตรต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมโชค พูลนวม (2523) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบ กับความซื่อสัตย์ และเปรียบเทียบความรู้สึกรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์ที่มีความแตกต่างทางสถานเพศกับการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และมีมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 886 คน ซึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดจากภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคกลาง ปรากฏว่า ความรู้สึกรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวก กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชนบทและในเมือง และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างที่ระดับชั้นเรียนและเพศต่างกันมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ วิวัฒน์ รักษาเคย (2531) ทำการศึกษาความสำคัญในความรับผิดชอบต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญในความรับผิดชอบต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนหญิงมีความสำคัญในความรับผิดชอบต่อทุกด้านสูงกว่าเด็กนักเรียนชาย (ต่อตนเอง, หน้าที่พลเมือง, ครอบครัว, โรงเรียน, เพื่อน และรวมทุกด้าน) เมื่อแยกเป็นรายด้านไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในด้านต่อหน้าที่พลเมือง เด็กนักเรียนในเมืองมีความสำคัญในความรับผิดชอบต่อทุกด้านสูงกว่าเด็กนักเรียนนอกเมือง เด็กนักเรียนที่มีคามีระดับการศึกษาสูงมีความสำคัญในความรับผิดชอบต่อทุกด้านสูงกว่าเด็กที่มีระดับการศึกษาต่ำ เด็กนักเรียนที่มารคามีระดับการศึกษาสูงมีความสำคัญในความรับผิดชอบต่อครอบครัว เพื่อน และรวมทุกด้านสูงกว่าเด็กนักเรียนที่มารคามีระดับการศึกษาต่ำ และสูงกว่าเด็กนักเรียนที่มารคามีระดับการศึกษานานกลาง เฉพาะในด้านความสำคัญในความรับผิดชอบต่อครอบครัว เด็กนักเรียนหญิงมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กนักเรียนชาย

ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนจริยธรรมในโรงเรียนนั้นมีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้ เช่น เกียรติช่วยการ และคณะ (2527) ประเมินผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษาปีการศึกษา 2526 จังหวัดกระบี่

พบว่า คุณลักษณะที่นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนเฉลี่ยถึงระดับสูงสุด (ระดับ 4) ได้แก่ การเสียสละใน
 ทานอาหาร การเสียสละในด้านการเงิน ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น การมีขันติธรรม การอยู่รวมกันกับผู้อื่น
 การรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การชื่นชมในงานศิลปะประติมากรรม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การ
 ชื่นชมในงานศิลปะประติมากรรม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรักษามรรยาทประเพณีไทย

จรัส บุญชัย (2531) ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมระดับโรงเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
 5 พฤติกรรม ดังนี้คือ ความเชื่อฟังการอบรมสั่งสอนของครู การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของโรง
 เรียน ความพากเพียรในการทำงานที่ครูมอบหมายให้ การมีส่วนร่วมในกลุ่มสังคมของโรงเรียนและ
 ความเป็นตัวของตัวเอง สำหรับปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมภายในโรงเรียนที่ปรากฏมากที่สุด คือ
 แบบอย่างจากเพื่อนที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน ที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ปฏิสัมพันธ์แบบส่วน
 ตัวระหว่างครูกับนักเรียน ส่วนปัจจัยและเงื่อนไขทางสังคมภายนอกโรงเรียนที่มีผลกระทบต่อนักเรียน
 มากที่สุด ตามลำดับ คือการชักจูงจากสื่อมวลชนอย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานของโรงเรียน และ
 การที่นักเรียนมาจากครอบครัวที่มีระเบียบวินัย

พิมเสน บัวระภา (2531) ศึกษาจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ซึ่งใช้ใน
 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 12 เล่ม จาก 6 ระดับชั้น พบว่า หนังสือภาษาไทย
 ชั้น ป.4 ปรากฏความดีของจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือ ชั้น ป.6 ชั้น ม.5 และ ป.2
 มีความดีเท่ากันคือ ชั้น ป.3 และชั้น ป.1 โดยร้อยละ 69.2 เป็นจริยธรรมที่ตรงกับลักษณะของศีล
 ร้อยละ 13.8 ตรงกับลักษณะของสมาธิ ร้อยละ 17.1 ตรงกับลักษณะของปัญญา สำหรับความสอดคล้อง
 ของจริยธรรมในหนังสือเรียนกับคุณสมบัติที่ต้องการเน้น 7 ประการ ตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธ-
 ศักราช 2521 นั้น พบว่าจริยธรรมที่ปรากฏสอดคล้องกับคุณสมบัติที่ต้องการเน้นทุกข้อ และยังมีความ
 สอดคล้องกับคุณลักษณะของคนไทยที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่ด้วย

วิลาวรรณ เพชรอาวุธ (2528) ศึกษาพฤติกรรมนักเรียนจากการสร้างเสริมระเบียบ
 วินัยของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยมีความ
 มุ่งหมายเพื่อต้องการทราบพฤติกรรม นักเรียน จากการสร้างเสริมระเบียบวินัยของโรงเรียนประถม
 ศึกษา 4 ด้าน คือ ความมีระเบียบวินัยในการแต่งกาย ในการเดินทางไป-กลับโรงเรียน ในการ

ปฏิบัติตามกฎจราจรและในการขึ้นรถประจำทาง และเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมนักเรียนในแต่ละด้าน พบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ ความมีระเบียบวินัยในการแต่งกาย รองลงมาได้แก่ความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติตามกฎจราจร ความมีระเบียบวินัยในการขึ้นรถประจำทาง และความมีระเบียบวินัยในการเดินทางไป-กลับ โรงเรียน ตามลำดับ

ชาวิชัย ชัยจิรฉายากุล (2529) ศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย พบว่า ค่านิยมทางจริยธรรมของคนไทยมีความสำคัญหลักกันตามลำดับ ดังนี้ ความรับผิดชอบ การมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ การยึดหลักการ ความกตัญญูคุณ ความเสียสละ ความมีน้ำใจเมตตา การตรงต่อเวลา การพึ่งพาอาศัยกันและการยึดตัวบุคคล สำหรับความสัมพันธ์ของค่านิยมทางจริยธรรมนั้น ปรากฏว่า การยึดหลักการ ความรับผิดชอบ การมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ และการตรงต่อเวลา มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและมีระบบในลักษณะที่การตรงต่อเวลาเป็นส่วนหนึ่งของความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์เป็นส่วนหนึ่งของการมีวินัยในตนเอง การมีวินัยในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบ และความรับผิดชอบเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ ความเสียสละ การพึ่งพาอาศัยกันและความมีน้ำใจเมตตา มีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่ความเสียสละเป็นส่วนหนึ่งของการพึ่งพาอาศัยกัน และการพึ่งพาอาศัยกันเป็นส่วนหนึ่งของความมีน้ำใจเมตตา ความเสียสละเป็นส่วนหนึ่งของความกตัญญูคุณและความรับผิดชอบ

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเรื่องการสอนจริยธรรมให้แก่เยาวชนตามลำดับความสำคัญคือ การแก้ปัญหาจริยธรรมจะต่องมุงเน้นทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แต่เน้นผู้ใหญ่มากกว่า ครอบครัวมีความรับผิดชอบต่อการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กมากกว่าโรงเรียน ไม่ควรเปิดสอนจริยธรรมโดยให้คะแนนเหมือนวิชาอื่น ๆ เห็นควยอย่างยิ่งที่จะสอนจริยธรรมสอดแทรกในทุกวิชาที่สอน การใช้วิธีปลูกฝังจริยธรรมในโรงเรียนหลาย ๆ วิธีและควรเป็นหน้าที่ของครูทุกคน นอกจากนั้นควรเปิดสอนจริยธรรมให้แก่นักศึกษาและครูทุกคน

สำหรับวิธีการในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้มากมายหลายด้าน ทั้งในค่านิยมที่กระทำ สันตนาการ คือประวัณธรรม และในด้านภาระแนะ ดังนั้น

สมจิต ปิยะมาดา และคณะ (2531) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมค่านิยมของนักเรียนที่เล่นกีฬา และไม่เล่นกีฬาฟุตบอล โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่นับถือศาสนาพุทธในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 โรงเรียนในอำเภอเมืองยะลา จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 136 คน กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ได้รับการฝึกกีฬาฟุตบอล และกีฬาบอลเลย์บอล ระเบียบพฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 อยู่ในระดับพอใช้แต่เมื่อกลุ่มทดลองได้เล่นกีฬาฟุตบอลและบอลเลย์บอลเป็นเวลา 4 เดือน แล้วทำการประเมินพฤติกรรมค่านิยม พบว่า กลุ่มทดลองได้รับการประเมินว่ามีคุณธรรมในระดับดี ส่วนกลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่มได้รับการประเมินในระดับพอใช้เช่นเดิมเหมือนที่ได้รับการประเมินไว้ครั้งแรก และพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมค่านิยมมีความสำคัญมีการพัฒนาขึ้นมากที่สุด พฤติกรรมจริยธรรมที่พัฒนาสูงขึ้นของกลุ่มทดลองกีฬาฟุตบอลคือ ค่านิยมซื่อสัตย์ ส่วนกลุ่มทดลองกีฬาบอลเลย์บอลคือค่านิยมมีเหตุผล ผลการเปรียบเทียบ พฤติกรรมค่านิยมของกลุ่มทดลองในการอยู่บ้านโดยผู้ปกครองประเมิน พบว่า พฤติกรรมที่พัฒนาสูงขึ้นมากที่สุดของกลุ่มทดลองกีฬาฟุตบอลคือค่านิยมยุติธรรม ของกลุ่มทดลองกีฬาบอลเลย์บอลคือ ค่านิยมขยันหมั่นเพียร ผลการสังเกตพฤติกรรมจริยธรรมค่านิยมของกลุ่มทดลองในขณะที่เล่นกีฬาโดยคณะผู้วิจัยประเมิน พบว่า กลุ่มทดลองกีฬาฟุตบอลและบอลเลย์บอลมีการพัฒนาสูงขึ้นตามลำดับ ตั้งแต่เดือนที่ 1 ถึงเดือนที่ 4 ยกเว้นกลุ่มทดลองกีฬาฟุตบอล การพัฒนาการของเดือนที่ 2 ลดลง พฤติกรรมที่มีการพัฒนาสูงสุดของกลุ่มทดลองกีฬาฟุตบอล คือค่านิยมยุติธรรมและค่านิยมซื่อสัตย์ ของกลุ่มทดลองกีฬาบอลเลย์บอล คือค่านิยมขยันหมั่นเพียร และค่านิยมสำนึกดี

จากการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อสรุป เกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมค่านิยมของกลุ่มทดลองกีฬาทั้งสองประเภท พบว่า ไม่ว่าใครประเมินพฤติกรรมก็ตามพฤติกรรมจริยธรรมค่านิยมของนักเรียนมีการพัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับ ซึ่งส่งผลให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเล่นกีฬามากขึ้น

อรทัย จันทธานุวงศ์ (2523) ศึกษารูปแบบของนิทาน ซึ่งส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบว่านิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่นและนิทานเรื่องสัตว์ จะมีผลต่อความรับผิดชอบต่างกันอย่างไร การศึกษาทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ป.4 จำนวน 160 คน ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 4 โรงเรียน จากการศึกษา พบว่า รูปแบบของนิทานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน และพบว่าการใช้นิทาน

และไม่ใช้เวลานานีต่อความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน ในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลี้ยงดู ทั้งแบบให้พึ่งตนเองและแบบยังมีการพึ่งตนเอง

ยุพดี เทชะอังกู (2525) ศึกษาทดลองเชิงทดลองเชิงกึ่งทดลองเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรม ค่านิยมแห่งตน ของนักเรียนชั้น ป.5 โรงเรียนเทศบาลปากหนัง 2 อำเภอปากหนัง จังหวัด นครศรีธรรมราช จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 40 คน เป็นนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนแล้ว ว่าเป็นผู้มีวินัยแห่งตนน้อย แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 20 คน กลุ่มควบคุมได้รับความรู้เป็นข้อสนเทศ กลุ่มทดลองได้รับการรับรู้ควยการเชิงคหังทะสูง ปรากฏว่า เมื่อทดลองเปรียบเทียบวิธีการให้ข้อสนเทศค่านิยมแห่งตนจำนวน 5 ครั้ง พบว่า กลุ่มทดลอง ที่ใช้การรับรู้ควยการเชิงคหังทะสูงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมค่านิยมแห่งตนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กันยา ประสงค์เจริญ (2525) ใช้เทคนิค " แม่แบบ " โดยจัดนิทานประกอบหุ่นที่เป็น แม่แบบทดลองกับเด็กนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมี คะแนนเฉลี่ยในเรื่องการมีวินัยในตนเองและความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเมื่อก่อนทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมทั้งสองด้านไม่แตกต่างกัน

อรวรรณ สุ่มประคิน (2532) ศึกษาพฤติกรรมความเชื่อเพื่อ ความมีระเบียบวินัย และระดับชั้นการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นแบบไทยและการเล่นที่จัด อยู่ทั่วไป โดยทดลองกับเด็กนักเรียนอนุบาล จำนวน 30 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 15 คน และ กลุ่มทดลอง 15 คน เมื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมด้านความเชื่อเพื่อ ความมีระเบียบวินัย และระดับชั้นการเล่นทางสังคม 5 ระดับ คือ ระดับเล่นคนเดียว ระดับชั้นมองคนอื่นเล่น ระดับชั้น เล่นคู่ขนาน ระดับชั้นเล่นรวมกับเพื่อน และระดับชั้นเล่นรวมกับเพื่อนอย่างมีจุดหมาย พบว่า เด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการเล่นแบบไทยมีพฤติกรรมทางสังคมด้านความเชื่อเพื่อและความมีระเบียบวินัยสูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นแบบทั่วไป เด็กที่ได้รับการเล่นแบบไทยมีระดับชั้นการเล่นทางสังคมแตกต่าง จากเด็กที่ได้รับการเล่นแบบทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2532) ศึกษาผลของบทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ แต่กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการ角色扮演สมมติมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สุวิทย์ กองฮา (2532) ใ้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติและการใช้คตินั่งตะลุงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยทำการทดลองกับนักเรียน จำนวน 60 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ศึกษาจากการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มทดลองที่ 2 ศึกษาจากการสอนโดยใช้การใช้คตินั่งตะลุง หลังจากเรียนจบทดลองแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบทันที ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรองแก้ว สำนูนศรี (2529) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเสียสละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมุขวิทยาสมาธิ จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยทดลอง โดยกลุ่มทดลองใช้โปรแกรมฝึกกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มควบคุม ให้ขอเสนอเทศตามเนื้อหาที่จัดไว้ พบว่า หลังจากผ่านกิจกรรมนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความเสียสละสูงขึ้นแต่กลุ่มทดลองมีความเสียสละสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

เฉลิม คำแก้ว (2530) ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียน ชั้น ป.6 โรงเรียนบ้านห้วยทางราษฎร์สามัคคี อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เตือนใจ ยอดนิล (2530) ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียน ชั้น ป.6 โรงเรียนวัดหนองอ้อ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่เด็กและเยาวชนนั้น สามารถกระทำโดยหลายวิธี เช่น การเล่านิทาน การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ การเล่นเกม การทำกิจกรรมกลุ่ม การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นต้น

ผู้วิจัยเห็นว่าในการพัฒนาจริยธรรมนั้น เพื่อนสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ เพราะเพื่อนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันและเด็กจะต้องการการยอมรับจากเพื่อนเป็นอย่างยิ่ง กลวิธี "ใครเอ่ย" ซึ่งเป็นวิธีการให้เพื่อนเสนอชื่อผู้ที่มีพฤติกรรมตรงตามข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมที่ต้องการศึกษานั้นจะเป็นวิธีการที่สามารถกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นได้ หากมีการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กแต่ละวัย แต่หากเด็กได้รับผลการประเมินจากเพื่อนในทางที่ผิดเสมอ ก็จะพึงพอใจและพยายามทำดีให้เป็นที่ยอมรับต่อไป หากได้รับการประเมินว่ามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก็ควรได้รับการแก้ไขเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมต่อไป

✕ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ หลังการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" ระหว่างกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรม ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรม ตามตัวแปรอิสระ เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๙ สมมติฐานของการวิจัย

1. หลังทำการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" นักเรียนทั้งสามกลุ่มน่าจะมีจริยธรรมต่างกัน คือ
 - กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 น่าจะมีจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม
 - กลุ่มทดลอง 2 น่าจะมีจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มทดลอง 1
2. จริยธรรมก่อนการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" และหลังใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" น่าจะแตกต่างกัน คือ
 - หลังจากการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" จริยธรรมน่าจะสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนทั้งสามกลุ่มน่าจะต่างกัน คือ
 - ผลทางของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง 2 น่าจะสูงกว่ากลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 น่าจะสูงกว่ากลุ่มควบคุม
4. การพัฒนาจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายและหญิงน่าจะไม่ต่างกัน
5. การพัฒนาจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ น่าจะไม่แตกต่างกัน

๙ นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึงการกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง กิจงาม ในการวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่สำคัญและควรจะได้ส่งเสริมอย่างรีบด่วน 4 ด้าน คือ ด้านความมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ

1.1 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎของตามระเบียบวินัยของบังคับ กฎการศึกษาหรือข้อตกลงของโรงเรียนและสังคม รวมทั้งความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน

1.2 ความเสียสละเพื่อส่วนรวม หมายถึง การทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ ห่วงเทหุทิศตนทั้งกำลังของทรัพย์สินเงินทอง กำลังกาย กำลังใจ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน

1.3 ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ให้ความสนใจและติดตามผลงานที่ได้กระทำแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จลุล่วงไปก็ยินดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไปทั้งในกรณีที่เป็ผลดีและผลเสีย

1.4 ความมีน้ำใจ หมายถึง การมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ทั้งในสถานการณ์พูดและการกระทำ โดยให้กำลังใจและแสดงความเห็นใจผู้อื่นให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน

2. กลวิธี "ใครเอ่ย" เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พิจารณาพฤติกรรมและ จริยธรรมของเพื่อนผู้ใกล้ชิดตนเอง โดยผู้วิจัยได้ตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน ๆ ละ 6 ข้อ เป็นทางบวก 3 ข้อ ทางลบ 3 ข้อ ให้นักเรียนในชั้นเสนอชื่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมตรงกับข้อคำถาม นั้น ๆ แล้วมาแจ่งนับว่าใครได้รับการเสนอชื่อน้อยเพียงไรในแต่ละข้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้วิธีการที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้นอีกวิธีหนึ่ง นอกเหนือจากวิธีที่เคยมีผู้วิจัยไว้แล้ว

2. เป็นแนวทางที่จะช่วยให้ครูนำกลวิธี "ใครเอ่ย" ไปพัฒนาจริยธรรมคนอื่น ๆ นอกจากความมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ

3. การใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" อย่างเหมาะสม จะทำให้ครูเข้าใจบุคลิกภาพของ นักเรียน ซึ่งเป็นภาพสะท้อนจากกลุ่มเพื่อน อันเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับครูประจำชั้นและครูแนะแนวในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนต่อไป

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 3 หอง จากโรงเรียนสมาคมสตรีไทย เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ชาย	หญิง	รวม
กลุ่มควบคุม	18	17	35
กลุ่มทดลอง 1	21	15	36
กลุ่มทดลอง 2	19	17	36
รวม	58	49	107

การจัดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในการวิจัยครั้งนี้ จัดตามสภาพของชั้นเรียนที่เป็นอยู่จริงในการเรียนการสอน เพราะการใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" ในการทดลองนั้น นักเรียนต้องมีความคุ้นเคยรู้จักกันต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ทำการทดลอง

ตาราง 2 แผนการทดลองและเก็บข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

แผนงาน \ กลุ่ม	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2
ทดสอบจริยธรรมก่อนทดลอง (4 คน)	X	X	X
แบบสอบถาม "ใครเอ่ย" 5 ครั้ง		X	X
แนะนำกลุ่ม 3 ครั้ง			X
ทดสอบจริยธรรมหลังทดลอง	X	X	X

ผู้วิจัย ได้ทำการทดสอบพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ทั้ง 4 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะดำเนินการทดลองโดยใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" (Guess Who Technique) ได้ผลดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรม 4 ด้าน ก่อนทำการทดลอง (Pre - test)

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
ความมีระเบียบวินัย	9.94	2.52	11.56	2.36	10.31	2.47
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	9.34	2.06	9.22	2.65	8.92	2.07
ความรับผิดชอบ	11.43	3.20	12.78	2.55	11.19	2.39
ความมีน้ำใจ	10.89	3.00	11.64	3.72	10.00	3.86

และได้ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของแต่ละพฤติกรรม ระหว่างกลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้ F - test ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 4 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในแต่ละพฤติกรรมของทั้งสามกลุ่ม ก่อนทำการทดลอง (Pre - test)

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	MS between	MS within	F
ความมีระเบียบวินัย	25.55	6.06	4.22*
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	1.72	5.18	0.33
ความรับผิดชอบ	33.13	8.46	3.92*
ความมีน้ำใจ	24.32	6.12	3.97*

* $P < .05$

จากค่า F ในตารางจะเห็นว่า ก่อนทำการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" ค่าเฉลี่ยจริยธรรม ด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวม ของกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 ไม่ต่างกัน แต่ด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เพื่อจะทราบว่ากลุ่มใดต่างกันอย่าง ในจริยธรรมแต่ละด้าน จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มทีละคู่ด้วย t - test ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 5 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรม ทั้ง 4 ด้าน ก่อน
การทดลอง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่ละคู่

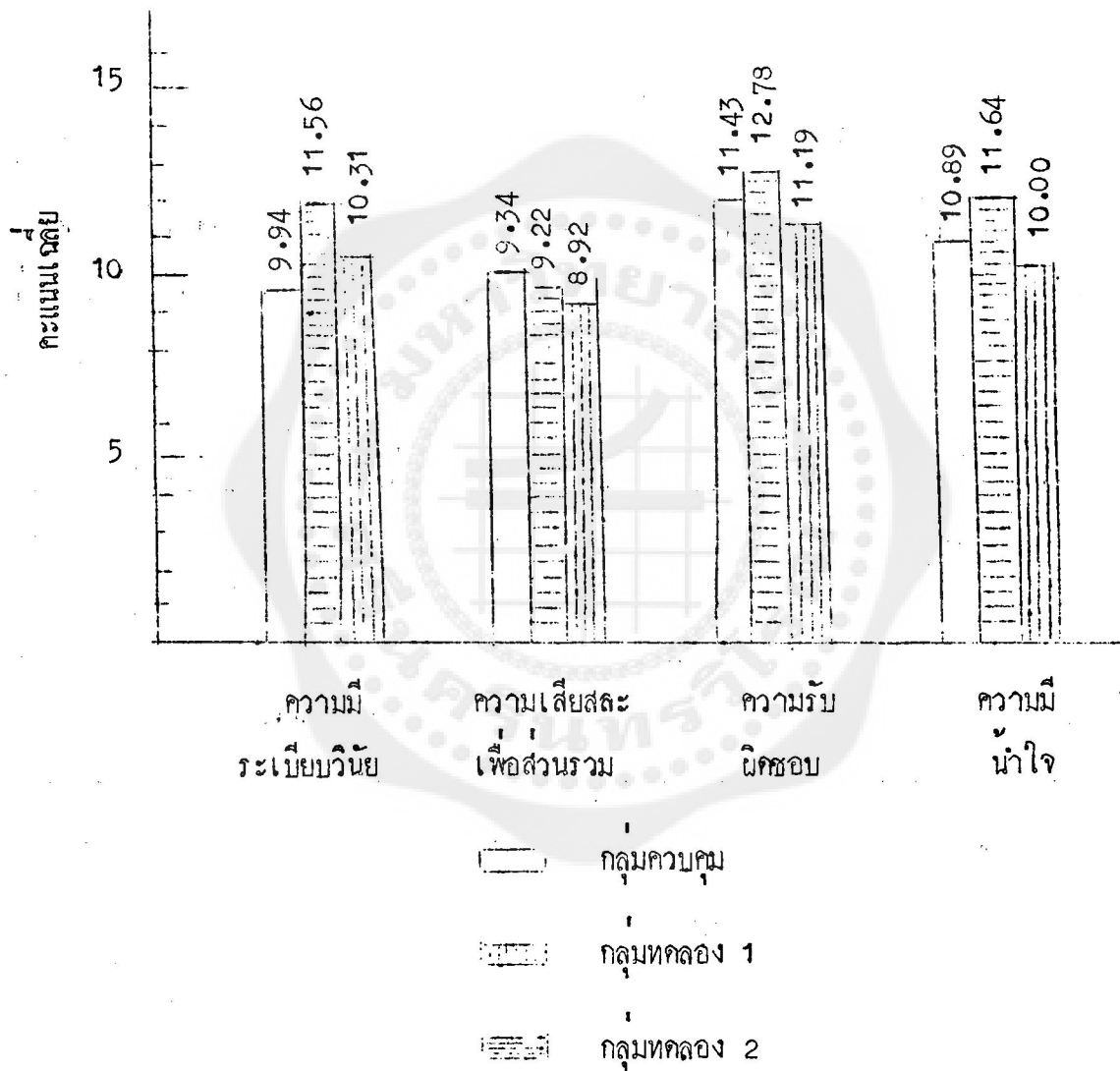
พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	กลุ่ม	$\bar{X}$	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2
ความมีระเบียบวินัย	ควบคุม	9.94	—	2.28 [*]	0.63
	ทดลอง 1	11.56		—	2.19 [*]
	ทดลอง 2	10.31			—
ความเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	ควบคุม	9.34	—	0.21	0.86
	ทดลอง 1	9.22		—	0.54
	ทดลอง 2	8.92			—
ความรับผิดชอบ	ควบคุม	11.43	—	1.96	0.36
	ทดลอง 1	12.78		—	2.74 ^{**}
	ทดลอง 2	11.19			—
ความมีน้ำใจ	ควบคุม	10.89	—	0.98	1.09
	ทดลอง 1	11.64		—	0.84
	ทดลอง 2	10.00			—

* $P < .05$

** $P < .01$

เพื่อเป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแต่ละด้านระหว่างกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ก่อนการทดลอง ให้เห็นชัดเจนขึ้น ภาพ 2.1 ประกอบ

ภาพ 1 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน ระหว่าง กลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ก่อนทำการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. แบบวัดจริยธรรม 4 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังนี้

ความประพฤติวินัย	จำนวน	15	ข้อ
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	จำนวน	15	ข้อ
ความรับผิดชอบ	จำนวน	15	ข้อ
ความมีน้ำใจ	จำนวน	15	ข้อ

ผู้วิจัยได้ทดสอบใช้แบบวัดจริยธรรมกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมาคมสตรีไทย จำนวน 147 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นและเที่ยงตรงโดยวิธีอิงเกณฑ์ โดยดังนี้

ตาราง 6 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบวัดจริยธรรม

แบบวัด	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น	ความเที่ยงตรง
ความประพฤติวินัย	15	.71	.53
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	15	.78	.63
ความรับผิดชอบ	15	.83	.87
ความมีน้ำใจ	15	.77	.63
รวม	60		

2. แบบสอบถาม "ใครเอ่ย"

เป็นแบบสำรวจที่ให้นักเรียนเสนอชื่อเพื่อน 3 อันดับ ซึ่งมีพฤติกรรมตรงกับข้อคำถาม ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมเชิงจริยธรรม 4 หมวด คือ

ความมีระเบียบวินัย	จำนวน	6	ข้อ
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	จำนวน	6	ข้อ
ความรับผิดชอบ	จำนวน	6	ข้อ
ความมีน้ำใจ	จำนวน	6	ข้อ

3. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลใน칸ต่าง ๆ เช่น เพศ ผลการเรียน และสถานภาพของครอบครัว

❖ วิธีการดำเนินการวิจัย

❖ 1. การสร้างเครื่องมือ

1.1 การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบวัดจริยธรรมด้านต่าง ๆ จากงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้ และศึกษาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับนิยามและพฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมในคันต่าง ๆ แล้ววิเคราะห์หาคัดเลือกเอาพฤติกรรมที่เด่นชัดในพฤติกรรมแต่ละคัน มาประมวลเป็นข้อคำถามซึ่งบรรยายพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกหรือปฏิบัติอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมละ 20 ข้อ

สำหรับรูปแบบของแบบทดสอบนั้น บรรทม มณีโชติ (2530) ได้ทำการศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละซนคข้อความและซนคสถานการณั ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ พบว่า ค่าความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นระหว่างแบบทดสอบทั้งสองซนคไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบทดสอบซนคข้อความ และในการตอบกำหนดให้นักเรียนระบุว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" ซึ่งสะดวกในการตอบสำหรับักเรียนระดับประถมศึกษา

เมื่อสร้างแบบวัดแล้ว ให้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหัวลำโพง จำนวน 49 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกแล้วคัดเลือกข้อความที่มีอำนาจจำแนกสูง จำนวนพฤติกรรมละ 15 ข้อ เพื่อใช้เป็นแบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ รวมข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ (ดูภาคผนวก)

1.2 แบบสอบถาม "ใครเอ่ย"

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยได้เลือกพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจริยธรรมและการไม่มีจริยธรรม ทั้ง 4 ด้าน นำมาเขียนข้อความที่บรรยายพฤติกรรมที่พบโดยอยู่ในห้องเรียน ด้านละ 6 ข้อ รวม 24 ข้อ

ในการตอบกำหนดให้นักเรียน เขียนชื่อเพื่อนที่มีลักษณะตรงตามข้อความนั้น ๆ จำนวน 3 คน โดยเขียนชื่อเรียงลำดับจากชื่อเพื่อนที่มีลักษณะตรงมากที่สุดและรองลงไปตามลำดับ

2. การทดลองและเก็บข้อมูล

2.1 ทำการสอบก่อนการทดลอง (Pre - test) กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

2.2 ให้กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" จำนวน 5 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกันประมาณ 1 เดือน ทำการตรวจนับคะแนน โดยนักเรียนที่ได้รับการเลือกเป็นอันดับ 1 จะได้ 3 คะแนน อันดับ 2 ได้ 2 คะแนน และอันดับ 3 ได้ 1 คะแนน นับคะแนนรวมของแต่ละคนทั้งด้านบวกและด้านลบ นำคะแนนรวมมาจัดอันดับจากสูงไปต่ำ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมสูง 5 อันดับแรกเฉพาะพฤติกรรมทางบวก จะได้รับการประกาศชมเชยด้วยวาจา และติดประกาศหน้าชั้น โดยการประกาศทุกครั้งจะเป็นเป็นแผนภาพที่มีสีสันดึงดูดความสนใจ และเขียนชื่อนักเรียนลงในแผนภาพ ติดประกาศไว้ประมาณ 1 เดือน ส่วนนักเรียนที่ได้รับคะแนนรวมในพฤติกรรมด้านลบสูง (เฉพาะกลุ่มทดลอง 2) จำนวน 3 คน จะเรียกมาพบเพื่อทำการแนะแนวกลุ่ม

2.3 ทำการสอบหลังการทดลอง (Post - test) กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1. หาค่าดัชนีอำนาจจำแนกของข้อคำถามในแบบวัดจริยธรรม โดยใช้วิธีของ

Brennan หาค่า Discrimination Index B จากสูตร

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ B = ดัชนีอำนาจจำแนก

U = จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก

L = จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

n_1 = จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

n_2 = จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

1.2 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดจริยธรรมโดยวิธีของ Millman ซึ่งทำโดยการทดสอบจริยธรรมนักเรียน แล้วแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีจริยธรรมสูง กับกลุ่มที่มีจริยธรรมต่ำ ในขณะเดียวกันก็ให้ครูประจำชั้นประเมินพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มนี้ ว่าแต่ละคนมีจริยธรรมในระดับสูงหรือต่ำ นำผลมาหาความสัมพันธ์กับผลที่นักเรียนตอบ โดยใช้สูตร

$$Q = \frac{ad - bc}{ad + bc}$$

เมื่อ Q = ค่าความเที่ยงตรง

a = นักเรียนที่ได้คะแนนจริยธรรมสูง และครูประเมินว่าสูงด้วย

b = นักเรียนที่ได้คะแนนจริยธรรมสูง แต่ครูประเมินว่าต่ำ

d = นักเรียนที่ได้คะแนนจริยธรรมต่ำ และครูประเมินว่าต่ำด้วย

c = นักเรียนที่ได้คะแนนจริยธรรมต่ำ แต่ครูประเมินว่าสูง

1.3 หาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของ Livingston ใช้สูตร

$$r_{cc} = \frac{r_{tt}^2 + (\bar{x} - c)^2}{s_o^2 + (\bar{x} - c)^2}$$

- เมื่อ r_{cc} = ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
 r_{tt} = ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีกลุ่ม
 s_o^2 = ความแปรปรวนของคะแนนสอบ
 $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบ
 c = คะแนนเกณฑ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่าง 3 กลุ่ม ใช้สูตร

$$F = \frac{MS_{\text{between}}}{MS_{\text{within}}}$$

- เมื่อ F = ค่าสถิติที่พิจารณาใน F - distribution
 MS_{between} = Mean Square ระหว่างกลุ่ม
 MS_{within} = Mean Square ภายในกลุ่ม

2.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ใช้ t - test กรณีข้อมูลไม่เกี่ยวเนื่องกัน (independent samples)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{s^2/N_1 + s^2/N_2}}$$

เมื่อ t = ค่าสถิติที่ใช้ใน t - distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ = แทนค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1, กลุ่มที่ 2

N_1, N_2 = จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

s^2 = แทนความแปรปรวน

2.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง ใช้สถิติ "ไครเอย์" ใช้ t - test กรณีข้อมูลเกี่ยวเนื่องกัน (dependent samples)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{N \sum D^2 - (\sum D)^2 / (N - 1)}}$$

เมื่อ t = ค่าสถิติที่ใช้ใน t - distribution

D = ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N = จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ จริยธรรมทั้ง 4 ด้าน

ตาราง 7 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนก่อนการทดลอง (Pre - test) และหลังการทดลอง (Post - test) ของแต่ละกลุ่ม

พฤติกรรม เชิงจริยธรรม	กลุ่มควบคุม				กลุ่มทดลอง 1				กลุ่มทดลอง 2			
	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความมีระเบียบวินัย	9.94	2.52	10.86	1.96	11.56	2.36	12.83	1.59	10.31	2.47	11.78	1.78
ความเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	9.34	2.06	10.63	1.95	9.22	2.65	11.28	1.51	8.92	2.07	10.53	1.78
ความรับผิดชอบ	11.43	3.20	11.80	2.27	12.78	2.55	13.67	3.18	11.19	2.39	11.78	2.54
ความมีน้ำใจ	10.89	3.00	11.66	2.25	11.64	3.72	12.92	1.72	10.00	3.86	11.67	1.44

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

1. ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 "หลังทำการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" นักเรียนทั้งสามกลุ่ม
น่าจะมีจริยธรรมต่างกัน" คือ

- กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 น่าจะมีจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม
- กลุ่มทดลอง 2 น่าจะมีจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มทดลอง 1

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรมหลังการทดลองในกลุ่มทั้งสาม โดยใช้ F - test ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 8 ผลการทดสอบความแตกต่างของจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน หลังการทดลองระหว่างกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	MS _{between}	MS _{within}	F
ความมีระเบียบวินัย	34.73	3.17	10.96**
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	5.95	3.12	1.91
ความรับผิดชอบ	42.12	7.15	5.89**
ความมีน้ำใจ	18.80	3.43	5.48**

** $P \leq .01$

จากค่า F ในตาราง แสดงให้เห็นว่าหลังจากใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" แล้ว จริยธรรมทาง ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวมไม่ต่างกัน

เพื่อจะทราบว่ากลุ่มใดต่างกันบ้างในจริยธรรมแต่ละด้าน จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มที่สุ่มมา t - test (independent samples) ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างของจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน หลังการทดลอง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่ละคู่

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	กลุ่ม	$\bar{X}$	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2
ความมีระเบียบวินัย	ควบคุม	10.86	—	4.69 ^{**}	2.07 [*]
	ทดลอง 1	12.83		—	2.65 [*]
	ทดลอง 2	11.78			—
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	ควบคุม	10.63	—	1.55	0.24
	ทดลอง 1	11.28		—	1.80
	ทดลอง 2	10.53			—
ความรับผิดชอบ	ควบคุม	11.80	—	2.95 ^{**}	0.03
	ทดลอง 1	13.67		—	3.00 ^{**}
	ทดลอง 2	11.78			—
ความมีน้ำใจ	ควบคุม	11.66	—	2.87 ^{**}	0.07
	ทดลอง 1	12.92		—	2.86 ^{**}
	ทดลอง 2	11.67			—

* $P < .05$

** $P < .01$

จากค่า t ในตารางแสดงให้เห็นว่าความแตกต่างของคะแนนจริยธรรมของกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความมีระเบียบวินัย

ส่วนด้านความรับผิดชอบและความมีน้ำใจ กลุ่มทดลองที่ 1 สูงกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทั้งสาม

2. ทดสอบสมมุติฐานข้อ 2 " จริยธรรมก่อนการทดลองใช้กลวิธี "โครเอเย" และหลังใช้กลวิธี "โครเอเย" น่าจะแตกต่างกัน คือ

– หลังการทดลองใช้กลวิธี "โครเอเย" จริยธรรมน่าจะสูงกว่าก่อนการทดลอง

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจริยธรรมก่อนการทดลอง (Pre - test) และหลังการทดลอง (Post - test) โดยใช้ t - test (dependent samples) ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 10 ผลการทดสอบความแตกต่างของจริยธรรมระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้กลวิธี "โครเอเย" ของกลุ่มต่าง ๆ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง 1			กลุ่มทดลอง 2		
	$\bar{X}_{pre}$	$\bar{X}_{post}$	t	$\bar{X}_{pre}$	$\bar{X}_{post}$	t	$\bar{X}_{pre}$	$\bar{X}_{post}$	t
ความมีระเบียบวินัย	9.94	10.86	1.80	11.56	12.83	2.91**	10.31	11.78	3.52**
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	9.34	10.63	3.51**	9.22	11.28	4.23**	8.92	10.53	4.12**
ความรับผิดชอบ	11.43	11.80	0.07	12.78	13.67	1.83	11.19	11.78	1.19
ความมีน้ำใจ	10.89	11.66	1.75	11.64	12.92	2.44*	10.00	11.67	3.52**

* $P < .05$

** $P < .01$

จากค่า t ในตารางแสดงว่าก่อนและหลังการทดลองใช้กลวิธี "โครเอเย" จริยธรรมของนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ ยกเว้นด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวม ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

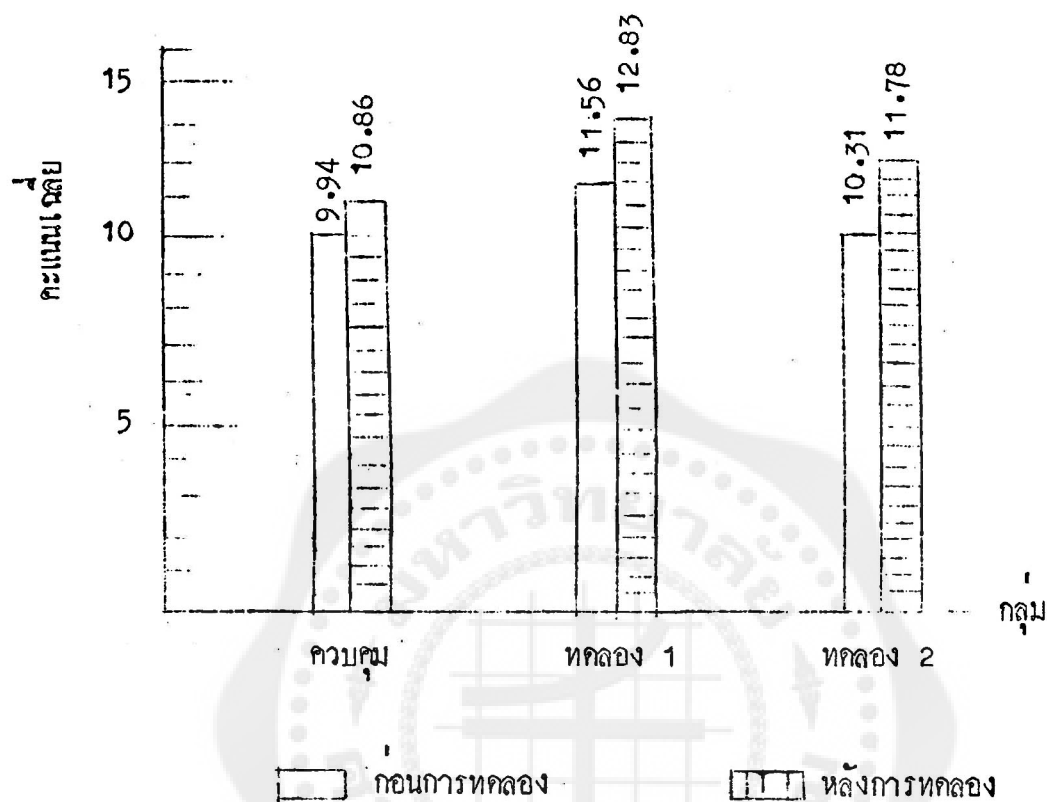
ในกลุ่มทดลอง 1 ซึ่งได้ใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" หลังการทดลองพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 ด้าน คือ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม และความมีน้ำใจ ส่วนด้านความรับผิดชอบนั้นมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น แต่ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนกลุ่มทดลอง 2 ซึ่งได้ใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" และมีการแนะนำกลุ่มย่อย หลังการทดลองพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 ด้านเช่นกัน คือ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม และความมีน้ำใจ ส่วนด้านความรับผิดชอบนั้นมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น แต่ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

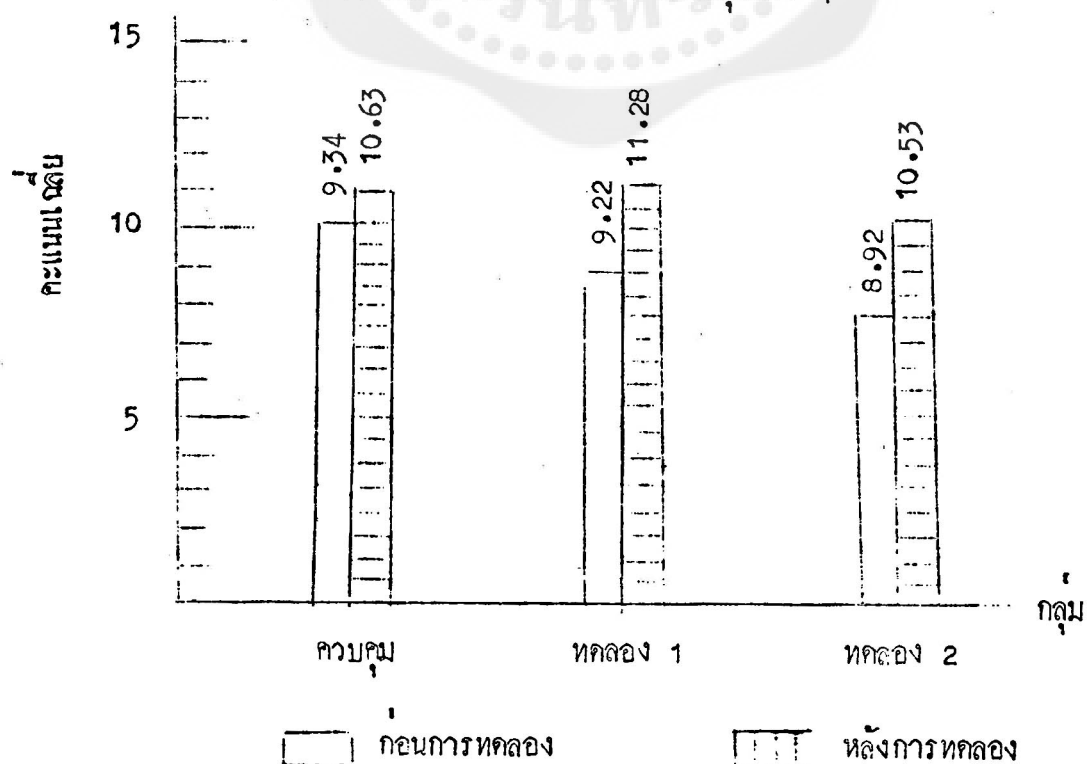
นั่นแสดงว่า การใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" และการใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" ควบคู่กับการแนะนำ สำหรับเด็กที่มีปัญหาเป็นกลุ่มย่อยนั้น สามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้นได้ดีกว่าการพัฒนาที่เป็นผลจากการสอนในชั้นเรียนตามปกติ

เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในแต่ละด้าน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มต่าง ๆ ได้จัดเจนยิ่งขึ้น ให้ภาพที่ 2 - 5 ประกอบ

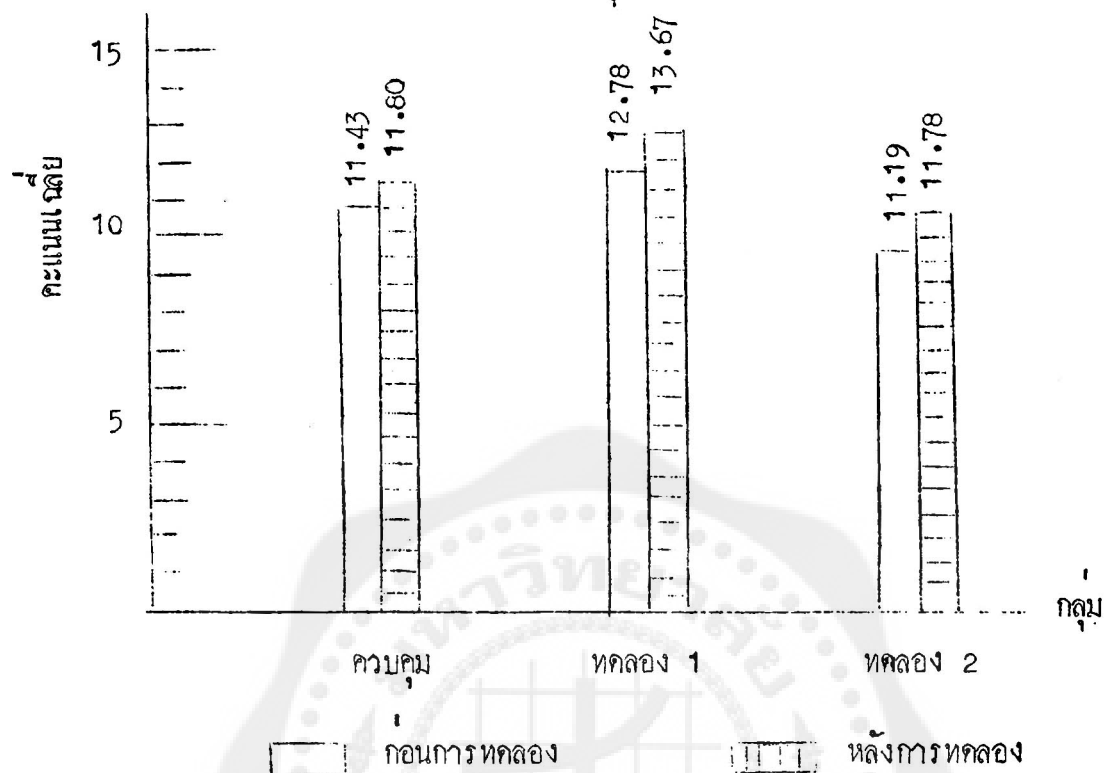
ภาพ 2 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย
ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มต่าง ๆ

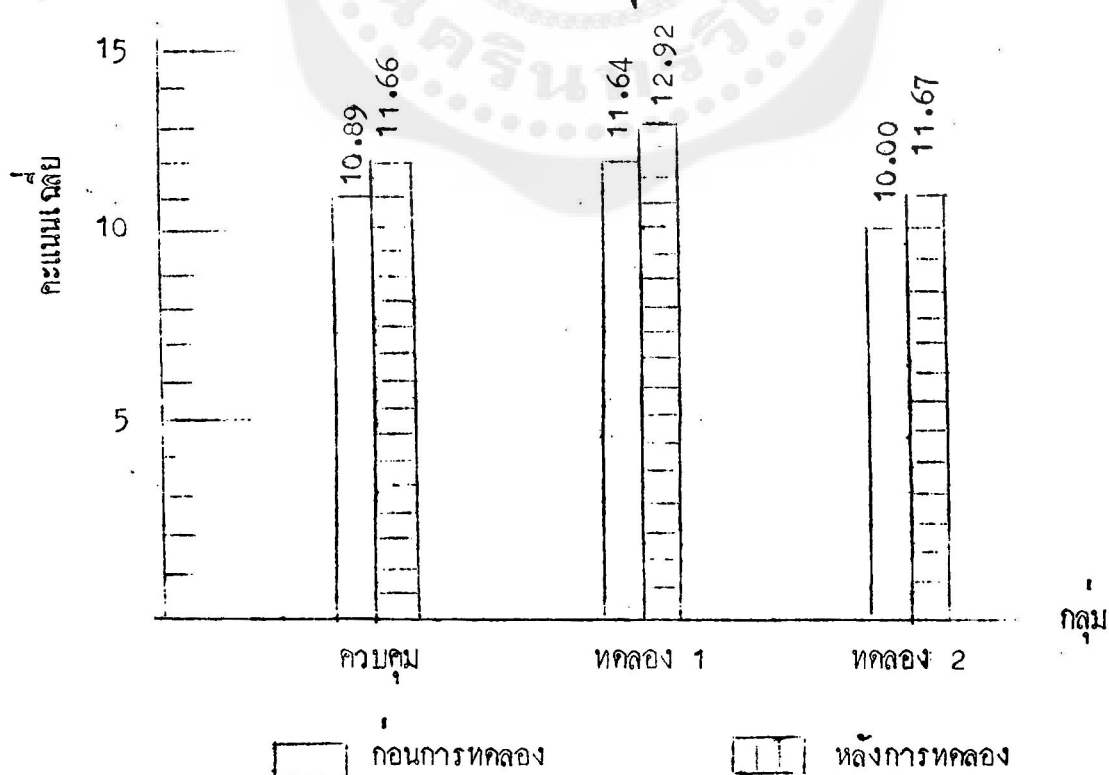
ภาพ 3 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวม
ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มต่าง ๆ

ภาพ 4 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ระหว่าง
ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มต่าง ๆ

ภาพ 5 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ระหว่าง
ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มต่าง ๆ

3. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนทั้งสามกลุ่มน่าจะต่างกัน คือ
- ผลทางของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง 2 น่าจะสูงกว่ากลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 1 น่าจะสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบจริยธรรมของกลุ่มทั้งสาม ทั้งก่อนทดลอง (Pre - test) และหลังทดลอง (Post-test) เพื่อความมั่นใจในการพัฒนาจริยธรรมในพฤติกรรมต่าง ๆ เพียงใด โดยหาค่าผลทางของคะแนนหลังทดลองกับก่อนทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้ F - test

ตาราง 11 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ระหว่างกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	MS between	MS within	F
ความมีระเบียบวินัย	1.56	5.90	.26
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	5.68	6.18	.92
ความรับผิดชอบ	7.54	7.77	.97
ความมีน้ำใจ	7.72	6.98	1.11

** P < .01

จากค่า F ในตาราง แสดงให้เห็นว่าหลังจากใช้กลวิธี "ไครเอเย" แล้วปรากฏว่าคะแนนการพัฒนาจริยธรรมทั้ง 4 พฤติกรรมของกลุ่มทั้งสามไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาจริยธรรม พบว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีแนวโน้มสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้ง 4 พฤติกรรม ดังนี้

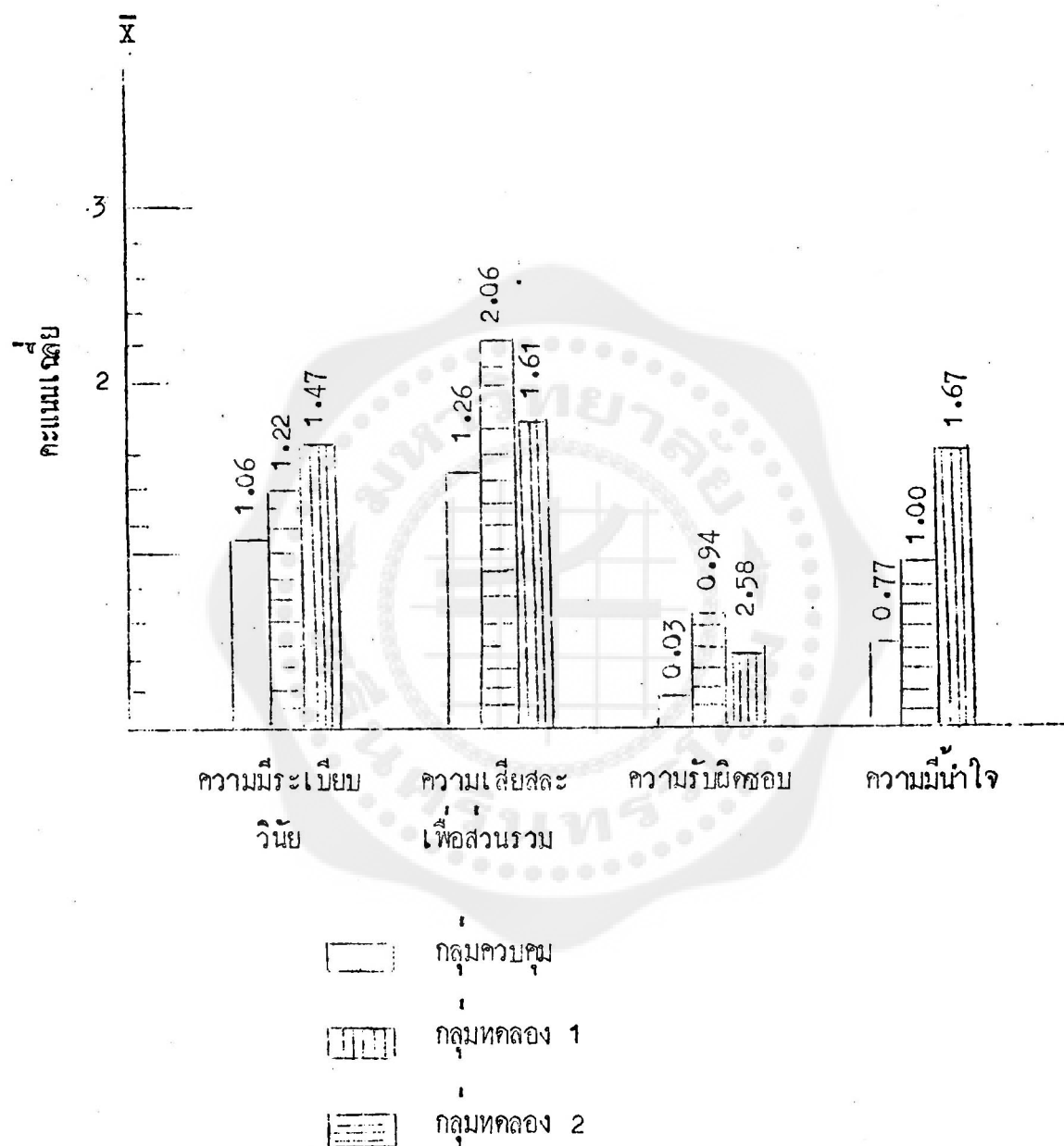
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2
ความมีระเบียบวินัย	1.06	1.22	1.47
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	1.26	2.06	1.61
ความรับผิดชอบ	0.03	0.94	0.58
ความมีน้ำใจ	0.77	1.00	1.67

เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างคะแนนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาพ 6 ประกอบ

ภาพ 6 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

4. ทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4 "การพัฒนาจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายและหญิงจะ
ไม่ต่างกัน"

ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลทางระหว่างคะแนนก่อนทดลองและหลังทดลองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมาเปรียบเทียบกัน เพื่อความแตกต่างของการพัฒนาจริยธรรม โดยใช้ $t - test$ (independent samples) ปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 13 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการพัฒนาจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับหญิง

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง 1			กลุ่มทดลอง 2		
	ค่าเฉลี่ย		t	ค่าเฉลี่ย		t	ค่าเฉลี่ย		t
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
ความมีระเบียบวินัย	1.33	0.76	0.75	1.43	1.60	0.21	0.79	2.24	1.77
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	1.44	1.12	0.44	2.14	1.93	0.21	0.79	2.53	2.36*
ความรับผิดชอบ	0.00	0.41	0.54	1.10	0.73	0.34	0.11	1.35	1.52
ความมีน้ำใจ	1.00	0.53	0.53	1.38	0.47	1.10	0.95	2.47	1.65

* $P < .05$

สรุปได้ว่าการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในพฤติกรรมความเสียสละเพื่อส่วนรวม สำหรับกลุ่มทดลอง 2 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงโดยทั่วไปไม่แตกต่างกัน

5. ทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 5 "การพัฒนาจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำต่างกัน"

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ โดยเรียงลำดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากสูงไปต่ำ แล้วนับจากสูงสุดไว้ 25% (10 คน) ซึ่งจัดเป็นกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนสูง และจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำสุดขึ้นมา 25% (10 คน) ไว้ในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เมื่อนำคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t - test (independent samples) ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 14 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการพัฒนาจริยธรรม ระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับต่ำ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง 1			กลุ่มทดลอง 2		
	ค่าเฉลี่ย		t	ค่าเฉลี่ย		t	ค่าเฉลี่ย		t
	สูง	ต่ำ		สูง	ต่ำ		สูง	ต่ำ	
ความมีระเบียบวินัย	0.50	2.20	1.85	2.40	1.30	0.86	0.20	1.70	1.43
ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	1.10	1.90	0.88	1.90	3.50	1.28	1.20	1.60	0.34
ความรับผิดชอบ	0.10	1.30	1.41	1.10	1.20	0.07	0.40	0.40	0.69
ความมีน้ำใจ	0.20	1.60	1.47	1.40	2.50	1.01	0.20	2.40	1.46

จากค่า t ในตาราง แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีการพัฒนาทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" ต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษามีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนสมามคมสตรีไทย เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้อง 107 คน เป็นกลุ่มควบคุม 35 คน กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ๆ ละ 36 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบวัดจริยธรรม 4 ด้าน ๆ ละ 15 ข้อ
2. แบบสอบถาม "ใครเอ่ย" 4 ด้าน ๆ ละ 6 ข้อ
3. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

การทดลองและเก็บข้อมูล ได้ทำการทดสอบจริยธรรมของนักเรียน ทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนการทดลอง (Pre - test) เก็บคะแนนไว้ จากนั้นทำการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" กับกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 สำหรับกลุ่มทดลอง 2 ได้ใช้การแนะแนวกลุ่มด้วย หลังจากใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" 5 ครั้ง ห่างกันครั้งละประมาณ 1 เดือน ก็ทำการทดสอบจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม หลังการทดลอง (Post - test) นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของจริยธรรม ใช้ t-test และ F - test

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" กลุ่มทดลอง 1 มีจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความมั่นใจ ส่วนด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวม กลุ่มทดลอง 1 มีแนวโน้มว่าสูงกว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง 2 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มทดลอง 2 มีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความมีระเบียบวินัยเพียงด้านเดียว นอกนั้นไม่ต่างกันแสดงว่ากลวิธี "ใครเอ่ย" ส่งผลต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน ส่วนการแนะแนวกุณมยังไม่เห็นผลเนื่องจากจำนวนนักเรียนที่ได้รับคะแนนลบและได้รับการแนะแนวกุณมมีจำนวนน้อย ไม่มีผลทำให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงขึ้นได้อย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ได้รับการแนะแนวกุณมนี้ พบว่าคะแนนจริยธรรมเพิ่มขึ้น

ในขณะที่ดำเนินการทดลองใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" ซึ่งให้นักเรียนในชั้นเรียนตอบคำถามโดยเสนอชื่อเพื่อนที่ผิดกิจกรรมตรงกับข้อความแต่ละข้อนั้น ทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่แสดงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในสายตาของเพื่อนอย่างชัดเจน และเมื่อสอบถามจากครูประจำชั้นก็ได้รับคำตอบที่สอดคล้องกัน เป็นการยืนยันว่ากลวิธีนี้สามารถใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนได้โดยตรง และสามารถกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาจริยธรรมได้

สำหรับนักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกุณม ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกมาจากผู้ที่ได้คะแนนลบสามอันกับแรก และให้การแนะแนวกุณมเพียง 3 ครั้ง ก็ยังไม่ชัดเจนว่าคะแนนจริยธรรมเฉลี่ยของกลุ่มสูงขึ้น หากผู้วิจัยได้ให้การแนะแนวกุณมแก่นักเรียนที่ได้คะแนนในทางลบเป็นจำนวนมากคนขึ้น และให้การแนะแนวกุณมบ่อยครั้งขึ้น ก็น่าจะเป็นไปได้ที่คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มจะสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้เพราะสังเกตจากคะแนนของนักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกุณมแต่ละคนได้รับคะแนนจริยธรรมสูงขึ้นหลังการทดลอง

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของจริยธรรมระหว่างก่อนการทดลอง (Pre - test) กับหลังการทดลอง (Post - test) ของแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มควบคุมจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวมที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 จริยธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม และความมีน้ำใจ ยกเว้นด้านความรับผิดชอบที่ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีแนวโน้มว่าหลังการทดลองจะสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่าในภาพรวมกลุ่มที่ไม่ใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" มีจริยธรรมสูงขึ้นน้อยกว่ากลุ่มที่ใช้กลวิธี "ใครเอ่ย"

และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลต่างของจริยธรรมก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 พบว่า ทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน แต่มีแนวโน้มว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 สูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าการใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" น่าจะส่งผลต่อการพัฒนาจริยธรรมอยู่บ้าง

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" สามารถพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนให้เพิ่มขึ้นได้ ถ้าเด็กชั้นประถมศึกษาได้รับการกระตุ้น โดยให้มีการประเมินพฤติกรรมซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ ก็น่าจะมีผลให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมพัฒนาขึ้นได้มากกว่าที่ผู้วิจัยได้กระทำในสถานการณ์ของการทดลองเพียงระยะเวลา 5 เดือน

อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ครูประจำชั้นสนับสนุนว่าการใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" นี้ สามารถให้ข้อมูลที่แสดงพฤติกรรมของนักเรียนได้เพียงตรงตามสภาพ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนได้ และจากการสังเกตของครูประจำชั้น พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของเพื่อนก็มีการปรับปรุงตัวดีขึ้น

ในการพิจารณาตัวแปรด้านเพศ โดยเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายและหญิงทั้งสามกลุ่ม พบว่าไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความเสียสละเพื่อส่วนรวมของกลุ่มทดลอง 2 ที่นักเรียนหญิงมีพัฒนาการสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้กลวิธี "ใครเอ่ย" ไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชายและหญิง สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่านที่ได้เคยทำไว้

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของทั้งสามกลุ่ม พบว่า ไม่แตกต่างกันในจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน แสดงว่ากลวิธี "ใครเอ่ย" สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนได้ โดยไม่คงพิจารณาถึงระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากกลวิธี "ใครเอ่ย" สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนได้เพียงตรงตามสภาพ อันทำให้ครูประจำชั้นได้ทราบคุณลักษณะของนักเรียนแต่ละคนตามทัศนะของเพื่อน จึงควรนำกลวิธีนี้ไปใช้ในการศึกษาเด็ก และให้การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. ควรนำวิธีการนี้ไปใช้ในการกระตุ้นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมท่านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ทำไว้แล้ว
3. การนำกลวิธีนี้ไปใช้ในการพัฒนาจริยธรรมควรใช้อย่างต่อเนื่องติดต่อกันหลาย ๆ ปี โดยอาจทำภาคเรียนละ 1 – 2 ครั้ง เพื่อความสะดวกและได้รับความร่วมมือที่ดีจากนักเรียน เพราะเท่าที่ผู้วิจัยสังเกตจากการทดลองครั้งนี้ พบว่า การให้นักเรียนตอบประมาณเดือนละ 1 ครั้ง นั้น นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายและตอบคำถามไม่ครบถ้วน
4. โรงเรียนระดับประถมศึกษาควรนำกลวิธี "ใครเอ่ย" ไปใช้ในการกระตุ้นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และให้การเสริมแรงโดยวิธีชมเชยหน้าชั้นเรียน ให้รางวัล เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่ควรประกาศโดยระบุชื่อนักเรียนอย่างเฉพาะเจาะจง แลอาจสรุปพฤติกรรมโดยส่วนรวมให้นักเรียนได้รับรู้และปรับปรองตนเอง
5. นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ควรได้รับการแนะแนวเป็นรายบุคคลหรือการแนะแนวกลุ่ม ตามความเหมาะสมและต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาจริยธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา ไม่สามารถพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว

บรรณานุกรม

ทองเคื่อน พันธุนาวิน. ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

ทรวงมหาวิทยาลัย. ประมวลงานวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปีการศึกษา 2529 และ 2530. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ.ดีฟิง จำกัด, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.

บรรทม มณีโชติ. การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ ชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รวมบทความวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2519. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บทความวิทยานิพนธ์การศึกษาคณะบัณฑิต การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2532. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2534.

บุญยงค์ นิสภาวิชัย. การทดลองส่วนความมีระเบียบวินัยแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อักสำเนา

พรชัย รอดสมจิตร. ความสำนึกในความรับผิดชอบตนเองและสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อักสำเนา

พิจิตรา พงษ์จินดากร. การทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่ระดับพัฒนาการทางสติปัญญา
ต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อักสำเนา

บุพที เพ็ชรอังกูร. การทดลองใช้หนังสือเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมค่านิยมแห่งตน
ของนักเรียนชั้น ป.5. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อักสำเนา

วิลาวรรณ เพชรอารุช. พฤติกรรมนักเรียนจากการสร้างเสริมระเบียบวินัยของโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู. ปรินซ์นิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักสำเนา

สมโชค พูลนวม. ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ. ปรินซ์นิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสำเนา

สมจิต ปิยะมาคา และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่อง ผลของการเล่นกีฬาต่อการพัฒนาจริย
ธรรมของนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : ยะลา : ยะลาการพิมพ์,
2531.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติ ครั้งที่ 1 ด้านการ
พัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2534.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง
กับการศึกษา (เล่ม 5). กรุงเทพฯ : หางหุ้นส่วนจำกัด เจ เอ็นที, 2533.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
รายงานผลการสัมมนาบทบาทขององค์กรเยาวชนภาคเอกชนกับแผนพัฒนาเด็กและ
เยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2526.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. ผลงานวิจัยของกรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.

อรรถัย จันทธานุวงศ์. รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้น ป.4.
 ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2523. อักสำเนา

Anastasi, Anne. Psychological Testing. Third Edition, London : The
 Macmillan Company, 1969.

Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing, Second Edition
 New York : Harper & Row, 1967.

Dinkmeyer, Don C. Child Development. The Emerging Self, New Jersey :
 Prentice-Hall, Inc., 1965.

Havighurst, Robert J. Human Development And Education. Chicago :
 Longmans, 1953.

Hoffman, Lois Wladis and Hoffman, Martin L. Review of Child Development
Research, Volume Two. New York : Russell Sage Foundation, 1966.

Kohlberg, L. "Moral stages and moralization : the cognitive develop-
 mental approach." in Lickona (ed.) moral development and
behavior : theory, research, and social issues. New York : Holt
 Rinehart & Winson, 1976.

แบบวัดจริยธรรม

คำชี้แจง

1. แบบวัดจริยธรรมชุดนี้ เป็นแบบวัดจริยธรรม 4 ด้าน คือ
 - 1.1 ความมีระเบียบวินัย
 - 1.2 ความเสียสละเพื่อส่วนรวม
 - 1.3 ความรับผิดชอบ
 - 1.4 ความมีน้ำใจ
2. แบบวัดจริยธรรมแต่ละด้าน ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ให้นักเรียนเลือกตอบ
 ตามที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง " ใช่ " หรือ " ไม่ใช่ " เช่น

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
ข้าพเจ้าจะนับเงินทอนให้ถูกต้องทุกครั้ง		✓
ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกที่ได้แข่งของเล่นเพื่อน	✓	

ข้อมูลส่วนตัว

ความมีระเบียบวินัย

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	ข้าพเจ้ารักษาเครื่องใช้ในโต๊ะอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย		
2	ข้าพเจ้าชอบหลีกเลี่ยงการเข้าแถวเคารพธงชาติ		
3	ข้าพเจ้าไม่สบายใจเมื่อแต่งกายผิดระเบียบ		
4	ข้าพเจ้าชอบคุยเวลาเข้าแถวและในเวลาเรียน		
5	ข้าพเจ้าไม่เคยเอางานอื่นมาทำในเวลาเรียน		
6	ข้าพเจ้าชอบเล่นในเวลาเรียน		
7	ข้าพเจ้ามักไม่ทำตามคำสั่งของครู หรือหัวหน้าห้อง		
8	ข้าพเจ้าเขียนหนังสือและทำงานอย่างเป็นระเบียบ		
9	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน		
10	ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าคิวซื้อของ		
11	ข้าพเจ้าชอบเดินพลุกพล่านในห้องเรียน		
12	ข้าพเจ้าชอบลากล้อออกนอกห้องเรียนเสมอ ๆ		
13	ข้าพเจ้าทำความเคารพครูทั้งในและนอกโรงเรียน		
14	ข้าพเจ้าไม่ส่งเสียงดังในห้องสมุดหรือห้องประชุม		
15	ข้าพเจ้าชอบเยาะเหยียบรบกวนเมื่อเพื่อนทำงาน		

ความเสียสละเพื่อส่วนรวม

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	ข้าพเจ้ารับอาสาทำงานที่คนอื่นไม่ยอมทำ		
2	ข้าพเจ้าเต็มใจสมัครเป็นนักกีฬาหรือกองเชียร์ในงานกีฬา		
3	ข้าพเจ้าลืมทำเวรเสมอ ๆ		
4	ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการเป็นตัวแทนของห้อง		
5	ข้าพเจ้าไม่เคยร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียน		
6	ถ้ามีงานให้เลือกหลายอย่าง ข้าพเจ้าจะเลือกทำงานง่าย ๆ		
7	ถ้าเพื่อนไม่ยอมทำงานข้าพเจ้าก็จะไม่ยอมทำงานนั้นด้วย แม่จะถูกลงโทษทั้งกลุ่ม		
8	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจที่ทำงานมากกว่าคนอื่น ๆ		
9	ข้าพเจ้าไม่ต้องการทำงานรวมกลุ่มกับเพื่อนที่ไม่เก่ง		
10	ข้าพเจ้าไม่ชอบบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อการกุศล		
11	ข้าพเจ้าเต็มใจออกเงินเพื่อทำกิจกรรมของโรงเรียน		
12	ข้าพเจ้าเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานกลุ่มเสมอ		
13	ข้าพเจ้าช่วยปลูกต้นไม้และพัฒนาโรงเรียนหรือชุมชน เนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ		
14	ข้าพเจ้าช่วยจัดบอร์ดนิทรรศการของห้อง		
15	ข้าพเจ้ามาช่วยครูทำกิจกรรมของโรงเรียนในระหว่าง วันหยุดหรือปิดภาคเรียน		

ความรับผิดชอบ

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	ข้าพเจ้าจะเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาครบถ้วนเสมอ		
2	ข้าพเจ้ามักทำของหายบ่อยครั้ง		
3	ข้าพเจ้าส่งงานตามกำหนดเวลา		
4	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองจนสำเร็จ		
5	ข้าพเจ้ามาโรงเรียนสายบ่อย ๆ		
6	ข้าพเจ้าจะไม่อ่านหนังสือและทำการบ้าน ถ้าอยู่ปกครอง ไม่ควบคุม		
7	ข้าพเจ้าฉีกหนังสือบ่อยครั้ง		
8	เมื่อเยี่ยมของเพื่อนมาใช้ ข้าพเจ้าจะรักษาและส่งคืน ตามกำหนด		
9	เมื่อรับปากจะช่วยเพื่อน ข้าพเจ้าจะช่วยจนสำเร็จ		
10	ถึงแม้จะขาดเรียน ข้าพเจ้าจะทำงานที่ครูสั่งให้ทำเพื่อน		
11	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอ		
12	เมื่อทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าจะปล่อยให้ผู้อื่นทำ		
13	เมื่อทำการบ้านผิด ข้าพเจ้าจะแก้และส่งครูเรียบร้อยแล้ว		
14	เมื่อเลิกเล่นแล้ว ข้าพเจ้ามักลืมเก็บข้าวของเข้าที่		
15	ข้าพเจ้าไม่สนใจว่าใครจะเดือดร้อนจากการกระทำ ของข้าพเจ้า		

ความมีน้ำใจ

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	ข้าพเจ้าให้เพื่อนยืมสิ่งของและอุปกรณ์การเรียนเสมอ		
2	แม้จะรู้ว่าอาจเกิดอันตราย ข้าพเจ้าก็ไม่เคยเตือนเพื่อนให้ระวังตัว		
3	ข้าพเจ้าไม่เคยปลอบใจเพื่อนเมื่อเขาเสียใจ		
4	ข้าพเจ้าไม่เคยช่วยทำงานบ้าน		
5	ข้าพเจ้าทำบัตรอวยพรให้แม่ ครู และเพื่อน เนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ		
6	ข้าพเจ้าช่วยครูทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยที่ครูไม่ตองใช้		
7	ข้าพเจ้าจะไม่ช่วยงานที่คนอื่นทำอยู่แล้ว		
8	ข้าพเจ้าจะรับบอกเพื่อนที่ขาดเรียน ถึงเรื่องงานที่ครูสั่งให้ทำ		
9	ข้าพเจ้าเต็มใจให้เพื่อนยืมสมุดจดงาน		
10	ข้าพเจ้าช่วยป้องกันเพื่อนไม่ให้ถูกรังแก		
11	เมื่อเพื่อนขอรองให้ช่วยทำงาน ข้าพเจ้าจะเลียงโดยบอกว่า "ทำไม่เป็น"		
12	ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือเพื่อนที่เดือดร้อน		
13	ข้าพเจ้าไม่เคยแบ่งขนมหรือของเล่นให้เพื่อน		
14	เมื่อเห็นครูถือของข้าพเจ้าจะเข้าไปช่วย		
15	ข้าพเจ้าชอบให้เมื่อเพื่อนพลาคพลั้ง		

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

จงการเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และกรอกข้อความตามความเป็นจริง

1. เลขประจำตัว

ชั้น ป.4 /

2. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

3. ผลการเรียน

สอบได้ลำดับที่

แบบสอบถาม "ใครเอ่ย"

วิธีตอบ

1. ให้นักเรียนอ่านคำถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาเลือกเพื่อนที่มีลักษณะตรงที่สุดกับคำถามนั้น แล้วเขียนชื่อเพื่อน คนนั้นลงไปในห้องว่างใต้ข้อคำถาม
2. ถ้าข้อใดมีเพื่อนลักษณะตรงกับคำถามหลายคน ก็ให้เขียนเพียง 3 ชื่อ โดยเรียงลำดับจากชื่อเพื่อนที่มีลักษณะตรงมากที่สุดและเรียงลงไปตามลำดับ
3. ข้อใดที่ไม่มีเพื่อนตรงตามลักษณะดังกล่าวก็ไม่ต้องตอบ

ความมีระเบียบวินัย

1. เพื่อนที่ชอบเอางานอื่นมาทำในเวลาเรียน

1. _____ 2. _____ 3. _____

2. เพื่อนที่ชอบคุยและเล่นเวลาเข้าแถวและในเวลาเรียน

1. _____ 2. _____ 3. _____

3. เพื่อนที่มักไม่ทำตามคำสั่งของครูและหัวหน้าห้อง

1. _____ 2. _____ 3. _____

4. เพื่อนที่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด เช่น การแต่งกาย การเข้าแถว

1. _____ 2. _____ 3. _____

5. เพื่อนที่คอยดูแลรักษาความสะอาดและจัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบ

1. _____ 2. _____ 3. _____

6. เพื่อนที่เขียนหนังสือและทำงานอย่างเป็นระเบียบ

1. _____ 2. _____ 3. _____

ความเสียสละเพื่อส่วนรวม

1. เพื่อนที่ขอยืมเงินและสิ่งของเพื่อการกุศล

1. _____ 2. _____ 3. _____

2. เพื่อนที่ขอเปลี่ยนแปลงการทำกิจกรรมของห้องและโรงเรียน

1. _____ 2. _____ 3. _____

3. เพื่อนที่เลือกทำางานง่าย ๆ

1. _____ 2. _____ 3. _____

4. เพื่อนที่เต็มใจจัดหาอุปกรณ์เพื่อทำกิจกรรมของห้อง

1. _____ 2. _____ 3. _____

5. เพื่อนที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม

1. _____ 2. _____ 3. _____

6. เพื่อนที่ทำงานอย่างทุ่มเทและจริงจังเพื่อส่วนรวม

1. _____ 2. _____ 3. _____

ความรับผิดชอบ

1. เพื่อนที่ส่งการบ้านตามกำหนดเวลาอย่างสม่ำเสมอ

1. _____ 2. _____ 3. _____

2. เพื่อนที่ทำงานแล้วถึงกลางคืน โดยทำงานยังไม่เสร็จ

1. _____ 2. _____ 3. _____

3. เพื่อนที่ขอลืมของใช้อุปกรณ์การเรียนเสมอ ๆ

1. _____ 2. _____ 3. _____

4. เพื่อนที่ขอยืมของผู้อื่น แล้วไม่รักษาและไม่ส่งคืนตามกำหนด

1. _____ 2. _____ 3. _____

5. เพื่อนที่ตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1. _____ 2. _____ 3. _____

6. เพื่อนที่ทำงานในหน้าที่ของตน โดยไม่ต้องมีใครควบคุม

1. _____ 2. _____ 3. _____

ความมีน้ำใจ

1. เพื่อนที่เต็มใจให้เพื่อนยืมของและอุปกรณ์การเรียน

1. _____ 2. _____ 3. _____

2. เพื่อนที่ขอความช่วยเหลือทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยครูไม่ตอ้งใช้

1. _____ 2. _____ 3. _____

3. เพื่อนที่ขอเบาะเย้ย ขำเคิมเมื่อเพื่อนพลาดพลั้ง

1. _____ 2. _____ 3. _____

4. เพื่อนที่ไม่ยอมเตือนเพื่อน ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าจะเกิดอันตราย

1. _____ 2. _____ 3. _____

5. เพื่อนที่ขอปฏิเสธเมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ

1. _____ 2. _____ 3. _____

6. เพื่อนที่ช่วยปลอมใบให้กำลังใจเพื่อน

1. _____ 2. _____ 3. _____

ตาราง ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดจริยธรรมกับความมีระเบียบวินัย ความเสียสละเพื่อ
ส่วนรวม ความรับผิดชอบ และความมีน้ำใจ

ข้อที่	Discrimination Index B			
	ความมีระเบียบวินัย	ความเสียสละเพื่อส่วนรวม	ความรับผิดชอบ	ความมีน้ำใจ
1	.40	.31	.43	.36
2	.21	.27	.36	.43
3	.20	.16	.51	.22
4	.46	.42	.41	.28
5	.43	.27	.28	.51
6	.56	.44	.29	.33
7	.21	.29	.38	.35
8	.48	.31	.25	.40
9	.23	.26	.48	.29
10	.20	.18	.35	.37
11	.32	.24	.64	.31
12	.27	.44	.28	.37
13	.30	.50	.19	.19
14	.37	.28	.33	.36
15	.29	.22	.22	.40